

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Redogörelse

för

Högre Elementar-Läroverket i Westeras

under läsåret 1871—1872

jemte

Inbjudning

till

Års-Examen och Slutöfningarna

den 30 och 31 Maj 1872

af

Ludvig Mossberg,
Läroverkets Rektor.

Innehåll: *Redogörelse för Elementar-Läroverken i Westeras, Sala och Arboga samt
Stadspedagogierna i Köping, Nora och Linde.*

WESTERAS,
A. F. Bergh, 1872.

I. Redogörelse för högre Elementarläroverket i Westerås.

A. Undervisningen.

Under det läseår, som nu går till ända, har genom den Högstes nåd Läroverkets verksamhet ostörd och utan afbrott fortgått. Helsotillståndet såväl bland lärare som lärjungar har varit synnerligen godt.

Höstterminen började den 26 Augusti och afslutades den 15 December.

Vårterminen började den 13 Januari och kommer enligt H. H. Efori bestämmande att afslutas den 31 Maj.

I hvardera af andra och tredje klasserna hafva 5 lärare undervisat; den sjette klassens lägre afdelning har i anseende till det stora lärjungeantalet varit fördelad på 2:ne parallela afdelningar (VI_{1a} och VI_{1b}), hvilka undervisats på särskilda rum i alla ämnen utom Grekiska språket, hvaruti båda afdelningarna, i anseende till det betydliga antalet af från läsningen af detta språk dispenserade lärjungar, kunnat undervisas tillsammans. Andra afvikelser från gällande undervisningsplan, än dessa, hafva icke egt rum.

Sedan en vid Høstterminens början gjord underd. framställning om behovet af en extra lärare vid Läroverket icke vunnit nådigt afseende, har man, för att få de befintliga lärarekrafterna att räcka till, måst tillgripa den nödfallsutvägen, att sammanslå flera realistafdelningar, eller ock undervisa dem tillsammans med resp. klassiska liniens lärjungar, äfvensom att till gemensam undervisning sammanslå flera afdelningar af den icke-Grekiska linien. Hvad realisterna beträffar har detta varit utan synnerlig svårighet i anseende till denna linies fåtalighet (10 lärjungar, af hvilka endast 9 varit hela läseåret närvarande); med den stadigt växande icke-Grekiska linien, som nu räknar icke mindre än 74 lärjungar, har det fallit sig svårare. Om man jämför nyssnämnda siffra med antalet lärjungar på klassiska linien inom de klasser, där valfrihet i afseende på Grekiska språket kan förekomma, hvilket utgör 176, så finner man, att icke-Grekerna utgöra något mera än 42 procent deraf, och då sålunda befrielsen från läsningen af Grekiska språket, ifrån att vara ett undantagsförhållande, tyckes närma sig till den punkt, att den icke-Grekiska linien i afseende på lärjungeantalet blir nära likställig med den helklassiska linien, så synes detta påkalla en annan anordning af den undervisning, som gifves den förstnämnda linien till ersättning för Grekiska språket, än den nu gällande, enligt hvilken de åt detta språk anslagna timmarna icke odelade få upptagas af *ett* annat språk, t. ex. Latin eller Engelska, utan skola fördelas på 2 och 3 ämnen, hvarigenom naturligtvis den afsedda ersättningen blir så mycket mindre verklig och tillfredsställande.

Undervisningen för icke-Grekerna har under läseåret varit på följande sätt ordnad:

VII₂:*) (7 lärj.) 3 timmar Engelska tillsammans med frivilliga Engelmän;

2 t:r Teckning tills. med icke-Greker i VII₁, V, IV . . . 5 t:r.

VII₁: (6 lärj.) 3 t:r Engelska tills. med frivilliga Engelmän;

2 t:r Teckning tills. med icke-Greker i VII₂, V, IV . . . 5 t:r.

VI₂: (19 lärj.) 2 t:r Engelska på särskild tid;

2 t:r Latinskrifning tills. med icke-Greker i VI₁;

2 t:r Teckning tills. med IV—VI r. och icke-Greker i VI₁. 6 t:r.

*) 2 = högre, 1 = lägre afdelningen; k. = klassiska linien, r. = reallinien.

- VI₁: (13 lärj.) 2 t:r Engelska på särskild tid;
 2 t:r Latinskrifning tills. med icke-Greker i VI₂;
 2 t:r Teckning tills. med IV—VI r. och icke-Grek. i VI₂ . . . 6 t:r.
- V: (8 lärj.) 2 t:r Engelska tills. med III r.;
 2 t:r Teckning tills. med icke-Greker i VII, IV;
 1 t:e Latinskrifning på särskild tid . . . . . 5 t:r.
- IV: (21 lärj.) 4 t:r Engelska, deraf 3 t:r tills. med II r., 1 t:e
 med III r.;
 2 t:r Teckning tills. med icke-Greker i VII, V . . . . . 6 t:r.

Den dagliga undervisningstidens indelning har under hela läsåret varit kl. 7--9, 11--2, samt tvenne eftermiddagar i veckan kl. 4--5. Första halftimmen af läsedagen, kl. $\frac{1}{2}$ 7--7, har som vanligt varit egnad åt bön med bibelläsning och förklaring. Ledningen af dessa andaktsstunder har äfven detta läseår handhafts af Adjunkten, Fil. Dokt. *Lyrberg*. Den dervid förekommande förklaring har omfattat Apostla-Gerningarna och Mathei Evangelium. Gudstjenst har hvarje helgdag under någon lärares ledning hållits på läroverkets stora sal, den kallaste årstiden för hela ungdomen, annars för ungefär halfva antalet, då den andra hälften bevistat Gudstjensten i Domkyrkan.

Gymnastiköfningar hafva egt rum för klasserna V--VII₁: Måndagar kl. 5--6 samt Tisdagar, Onsdagar och Fredagar kl. 6--7; för klass. I--IV: Tisdagar, Onsdagar och Fredagar kl. 5--6. Samfälda öfningar i gevärsexercis och manöver för klass. V--VII₁ hafva å bemälda timmar stundom försiggått, och i bajonettfäktning för klass. VI och VII₁ Thorsdagar kl. 10--11. I fäktning med florett och sabel hafva lärjungarne i klassen VII₂ erhållit undervisning Tisdagar kl. 10--11 (under Vårterminen kl. 1--2) och Thorsdagar kl. 5--6. Målskjutning med för "Salongsskjutning" apterade Remingtongevär hafva klass. VI och VII₁, ett skjutlag i sönder, förehaft å gymnastiksalen Måndagar och Lördagar kl. 10--11.

Utom ofvannämnda på bestämda dagar i veckan förekommande öfningar hafva under Höstterminen $35\frac{3}{4}$ timmar blifvit använda till sådana öfningar, som varit beroende af årstid och väderlek. Bemälda öfningar hafva omfattat: Målskjutning i skottbanan å "Wasafältet" för klass. VII₂ samt kompani-exercis, såväl i spridd som sluten ordning, äfvensom öfningar i fälttjenst för klass. VI och VII₁. Under Vårterminen hafva till denna dag 9 timmar till sådana öfningar blifvit använda.

Från gymnastiköfningarne blefvo på grund af läkarebesigtning befriade: vid början af Höstterminen 28 och vid Vårterminens början 38, hvilket i medeltal utgör omkring 12 procent af antalet närvarande lärjungar.

Vid sångöfningarna hafva lärjungarne varit fördelade i 5 af indelningen i läsklasser oberoende afdelningar, hvilka hvardera undervisats föreskrifven tid. Instrumentalöfningar hafva egt rum 3 timmar i veckan.

Undervisningen i Teckning har varit fördelad på 3 kurser sålunda: 1:sta ritkursen (1:sta klassen 2 tim., 2:dra d:o 1 tim.): Teckning efter väggtafflor; detaljteckning efter mindre förläggsplanscher.

2:dra ritkursen (3:dje klassen 1 tim., 4:de och 5:te klass. real. och icke-Greker 2 tim.): Teckning efter väggtafflor och förläggsplanscher, samt afteckning af fristående klotsar.

3:dje ritkursen (6:te och 7:de klassernas real. och icke-Greker 2 tim.): Teckning och skuggning efter mer utförda planscher, samt förklaring öfver perspektivlärares första grunder.

Åt real. i V--VII har en timme hvarje vecka utöfver den eljest för teckning afsedda tiden varit anslagen till instrumentalteckning, och har samma timme äfven varit använd till extra ritöfningar för de lärjungar, som frivilligt dertill anmält sig. I dessa frivilliga ritöfningar hafva 30 lärjungar deltagit.

För lärjungarnes skriftliga hemarbeten har ett särskildt schema varit gällande, och beträffande lärjungarnes öfriga hemarbeten har, i öfverensstämmelse med föreskriften i Nådiga Cirkuläret af den 12 Maj 1865, i hvarje afdelning funnits en Anteckningsbok, i hvilken för hvarje dag blifvit antecknadt, hvilka arbeten lärjungarne haft att fullgöra i hemmet.

Hemlexor hafva förekommit i alla klasser: i klasserna I—V i allmänhet i 2:ne läroämnen för hvarje dag, i de öfriga i 3:ne, och kunna dessa hemlexor anses hafva upptagit i klassen I en timme, i II och III två, i IV och V tre, samt i VI och VII fyra timmar om dagen.

Hvad för öfrigt beträffar undervisningens omfång och indelning på de båda bildningslinierna, begagnade läroböcker m. m., inhemtas detta af följande uppgift om

Genomgångna Pensa under läsåret:

Christendom.

Klassen I. 4 tim. — *Biblisk Hist.*: Gamla Testamentets, efter *Hübner* (Thomanderska uppl.) — *Kateches*: Första hufvudstycket och till 2:dra Artikeln på det andra. — Valda Bibelspråk och Psalmer.

Kl. II. 3 tim. — *Bibl. Hist.*: Nya Testamentets. — *Kateches*: 2:dra och 3:dje Artikeln samt 3:dje och 4:de hufvudstyck. — Valda Bibelspråk och Psalmer.

Kl. III. 3 tim. — *Bibl. Hist.*: Gamla och Nya Testamentets (repetition). — Katechisation. — Valda Bibelspråk och Psalmer.

Kl. IV. 3 tim. — Katechisation med ledning af *Norbecks* lärobok i Theologi. — *Bergs* Bibelhandbok. — Nya Testamentets läsning med förklaring.

Kl. V. 3 tim. — Katechisation med ledning af *Norbecks* lärobok i Theologi. — *Bergs* Bibelhandbok. — Nya Testamentets läsning med förklaring.

Kl. VI. Lägre afdeln. 2 tim. — Förra hälften af *Norbecks* Theologi. — 1:sta perioden af *Cornelii* Kyrkohistoria. — Nya Testamentets läsning med förklaring.

Högre afdeln. 2 tim. — Senare hälften af *Norbecks* Theologi. — 2:dra perioden af *Cornelii* kyrkohistoria. — Nya Testamentets läsning på grundspråket med förklaring.

Kl. VII. Lägre afdeln. 2 tim. — *Norbecks* Theologi. — *Cornelii* Kyrkohistoria — Nya Testamentets läsning på grundspråket med förklaring.

Högre afdeln. 2 tim. — Repetition af *Norbecks* Theologi och *Cornelii* kyrkohistoria. — Nya Testamentets läsning på grundspråket med förklaring.

Historia och Geografi.

Klassen I. 4 tim. — *Historia*: till Kalmare-Unionen efter *Ekelunds* mindre sammandrag jemte *Alanders* läsebok. — *Geografi*: Europas politiska till Nederländska monarkien efter *Palmblad*.

Kl. II. 4 tim. — *Historia*: från Kalmare-Unionen till Drott. Christina jemte *Alanders* läsebok. — *Geografi*: Europas politiska från Nederländska monarkien till Asien.

Kl. III. 4 tim. — *Historia*: från Drott. Christina till lärobokens slut jemte *Alanders* läsebok. — *Geografi*: Asiens och Afrikas fysiska och politiska.

Kl. IV. **Klassiska linien.** 4 tim. — *Historia*: Gamla tidens till Romarne efter *Pütz* lärobok. — *Geografi*: Afrikas, Norra och Södra Amerikas samt Australiens fysiska och politiska.

Real-linien. 4 tim. — *Historia*: Gamla och Medeltidens efter *Wennerströms* lärobok. — *Geografi*: lika med klassiska linien.

Kl. V. **Klassiska linien.** 3 tim. — *Historia*: Gamla tiden efter *Pütz* lärobok. — *Geografi*: Repetition af Europas och Asiens fysiska och politiska.

Real-linien. 4 tim. — *Wennerströms* lärobok i Allmänna Historien. — *Geografi*: lika med klassiska linien.

Kl. VI. **Lägre Afdeln. Klassiska linien.** 3 tim. — *Historia*: Medeltidens efter *Pütz* lärobok. — *Geografi*: Repetition af den fysiska samt af Sveriges och Norriges fysiska och politiska.

Real-linien. 4 tim. — *Historia*: *Ekelunds* större sammandrag af Fäderneslandets Historia till Frihetstiden. — *Geografi*: lika med klassiska linien.

Högre afdeln. **Klassiska linien.** 3 tim. — *Historia: Ekelunds* större sammandrag af Fäderneslandets till Frihetstiden.

Kl. VII. Lägre afdeln. **Klassiska linien.** 3 tim. — *Historia: Palmblads* lärobok i Nyare Historien till Franska revolutionen samt Fäderneslandets från Carl XII:s död till närvarande tid. — *Geografi:* Repetition af den fysiska samt af Sveriges och Norriges fysiska och politiska.

Högre afdeln. **Klassiska linien.** — De antagna läroböckerna fullständigt jemte repetition.

Mathematik.

Klassen I. 5 tim. — *Arithmetik:* Sorters reduktion och de 4 räknesätten med sorter (nya och gamla) efter *Smedbergs* lärobok. Öfning i hufvudräkning, med ledning af *Nordlunds räknöfnings-exempl.* — *Linarteckning* efter *Ekman.*

Kl. II. **Klassiska linien.** 4 tim. — *Arithm.:* Vanliga och decimalbråk. Repet. af sorträkning (efter *Zweigbergs* lärob.). — *Geometri: Linarteckning* efter *Ekman.*

Real-linien. 8 tim. — *Arithm.:* Bråk- och sorträkning. [En lärjunge äfven Reg.-de-tri]. — *Geom.:* Eukl. Bok. I (*Lindmans* uppl.) med bevis allenast för problemen.

Kl. III. **Klassiska linien.** 4 tim. — *Arithm.:* Enkel Reg.-de-tri. — *Geom.:* Eukl. Bok. I.

Real-linien. 8 tim. — *Arithm.:* Repet. af Reg.-de-tri. — *Algebra (Björtings, 8:e uppl.):* de 4 räknesätten med positiva kvantiteter. — *Geom.:* Rep. af Eukl. B. I—IV (*Lindmans* uppl.).

Kl. IV. **Klassiska linien.** 4 tim. — *Arithm.:* Sammansatt Reg.-de-tri. Repet. af bråk- och sorträkn. — *Geom.:* Eukl. B. II och III (den sednare dock icke repeterad); repet. af Bok. I.

Real-linien. 7 tim. — (Lika med real-linien i 3:e klassen).

Kl. V. **Klassiska linien.** 4 tim. — *Arithm.:* Rep. af bråkräkning. — *Algebra:* från början till brutna kvants multiplikation. — *Geom.:* Eukl. Bok. IV och repet. af B. III (*Lindmans* uppl.).

Real-linien. 7 tim. — *Arithm.:* Intresse-, Rabatt- och Diskonträkning. — *Algebra:* Irrationela kvantiteter, kvadratrötter, imaginära kvant., eqvationer af 2:dra gr. till rot-eqvationer; repet. af 1:a gr:s eqvatr. Problemer i läroboken sid. 93—100, i *Björtings* problemsaml. (2:a uppl.) 1:a afdeln. 1—84. 97—112. — *Geom.:* Eukl. B. V (utan bevis för theorem. i kap. 2, 3) och B. VI Prop. 1—20 (*Björtings* uppl.).

Kl. VI. **Klassiska linien.** 4 tim.

Lägre afdeln. *Arithm.:* Intresse-, Rabatt- och Diskonträkning. — *Algebra:* Brutna kvants multiplikation och division, negativa kvant., eqvationer af 1:a gr. jemte problemer i läroboken sid. 93—99, och i problemsaml. (3:e uppl.) sid. 1—14. — *Geom.:* Repet. af Eukl. Böck. I—IV (*Strömers* uppl.).

Högre afdeln. — *Algebra:* slutet af kap. 5 (sid. 99—107) och för öfrigt kapitlen om irrationela kvantiteter, kvadratrötter och 2:a gradens eqvationer till § 5 (om roteqvationer). Problemsaml. (2:a uppl.), 1:a afdeln. från pr. 85 till slutet, 2:dra afdeln. 36—58. — *Geom.:* Eukl. Bok. V kap. I och för öfrigt några problemöfningar, utan förberedelse, muntligen inför läraren.

Real-linien. 6 tim.

Lägre afdeln. — *Algebra:* Från och med paragrafen om roteqvationer till förra Delens slut; af sednare Delen kapitlet om eqvationer med flere obekanta till § 5. Problemsaml. 2:dra afdeln. 1—58, samt af de geometriska, 1—42 och äfven en god del af de följande (dessa sistnämnda dock blott "ex tempore" inför läraren). — *Geom.* (för öfrigt): repet. af Böck. V och VI (utan bevis för theorem. i kap. 2 och 3 af Bok. V).

Kl. VII. **Klassiska linien.** 4 tim.

Lägre afdeln. — *Algebra* (7:e uppl.): slutet af förra Delen: §§ 5 och 6 af kap. 8 (om 2:a gradens eqv.) jemte repet. af detsamma föregående paragrafer. Problemsaml. 2:a afdeln. 1—35. — *Geom.:* repet. af Böck. V och VI (B. V såsom real-linien i 6:te klassen); de geometriska probl. i 2:a afdeln. af problemsaml. I—II samt 26—42. — För öfrigt problemöfningar, utan förberedelse, muntligen inför läraren. — [Sju lärjungar dessutom särskildt: *Algebra* (8:e uppl.) kapitlet (i sednare Delen) om eqvationer med flere obekanta].

Högre afdeln. — *Algebra:* kap. 10 (om rötter i allmänhet); probl. 59—72 i 2:a afdeln. af problemsamlingen. Repetition. — *Geometri:* Eukl. B. V och VI afslutade; likaså de geometr. probl. 1—42 i problemsamlingen. Repetition. — För öfrigt problemöfningar dels muntligen, utan förberedelse, inför läraren och dels skriftligen. — [Tre lärjungar dessutom särskildt: *Algebra* (8:e uppl.) fortsättning i sednare Delen till och med kapitlet om logarithmer; några problemöfningar "ex tempore" efter sednare häftet af problemsamlingen].

Naturvetenskap.

Kl. I. 2 tim. — *Fysisk Geografi*: allmän kännedom af verdensdelarne (sidd. 16—26 i 12 uppl.) samt Europas och Asiens speciela fysiska geografi efter *Palmblads* lärobok.

Kl. II. 2 tim. — *Botanik*: *F. W. C. Areschougs* lärobok, 1:a kapitlet. Läsning af växter efter herbarier och plancher.

Kl. III. Klassiska linien. 2 tim. — *Botanik*: *Areschougs* lärobok, 1:a afdelningen. Läsning af växter. — *Zoologi*: *Torins* lärobok, däggdjurens system.

Real-linien. 3 tim. — *Botanik*: samma som klass. linien. — *Zoologi*: *Torins* lärobok, inledningen och däggdjuren.

Kl. IV. Klass. linien. 2 tim. — *Botanik*: Repetition af föreg. klasskurs. Läsning af växter. — *Zoologi*: Inledningen och däggdjuren.

Real-linien. 3 tim. — *Botanik*: samma som klass. linien. — *Zoologi*: Foglarne till vadarne. — *Fysik*: *Floderi* lärobok till § 46.

Kl. V. Klass. linien. 2 tim. — *Botanik*: De viktigaste inhemska familjerna till Cyperaceæ med ledning af *Thedenii* "Bihang till skolherbariet." — *Zoologi*: Foglarne och rep. af däggdjuren.

Real-linien. 2 tim. — *Botanik* och *Zoologi*: samma som klass. linien. — 2 tim. *Fysik*: *Schabus'* lärobok, 72 sidd. och *Berlins* Kemi till Brom.

Kl. VI. 1. Klass. linien. 2 tim. — *Botanik*: De viktigaste inhemska familjerna fr. Centrifloræ t. o. m. Gramineæ med ledning af *Thedenii* "Bihang till skolherbariet." — *Zoologi*: Reptilier, Batrachier, Leddjur och repetition af Däggdjuren.

Real-linien. 1 tim. — *Botanik* och *Zoologi*: samma som klass. linien. — *Fysik* och *Kemi* 5 tim. — Läran om ljudet, ljuset, magnetism och elektricitet efter *Floderi* lärobok samt *Berlins* mindre lärobok. *Kemi*: Inledning och de viktigaste af de enkla kropparna.

Kl. VI. 2. Klass. linien. 2 tim. — *Botanik*: 2:a och 3:e afdelningen af *Areschougs* Botanikens elementer. — *Zoologi*: Blötdjur och Stråldjur. — *Fysik*: *Schabus'* lärobok till 3:e kap.

Kl. VII. 1. Klass. linien. 2 tim. — *Fysik*: *Schabus'* lärobok med undantag af 5:te kap.

Kl. VII. 2. Klass. linien. 2 tim. — Repetition af läran om Magnetism, Elektricitet och Värme efter *Floderi* lärobok, de öfriga delarne af fysiken efter *Schabus'* lärobok.

Filosofi.

Kl. VII. Högre afdeln. 2 tim. — *Antropologi* efter *Wikners* läroböcker. — *Logik* efter *Sjöbergs* och *Klingbergs* lärobok.

Svenska.

Kl. I. 6 tim. — Läsning af *Sundéns* och *Modins* läsebok (1:sta delen) med redogörelse för innehållet; små skriftliga uppsatser (på lärorummet) samt rättskrifningsöfningar; *Sundéns* språklära: rättskrifningsläran, det viktigaste af formläran samt den enkla satsens delar.

Kl. II. 3 tim. — Läsning af *Sundéns* och *Modins* läsebok (1:sta delen) med redogörelse för innehållet samt läsning ur minnet af vissa skaldestycken; rättskrifningsöfningar och små skriftliga uppsatser (på lärorummet); *Sundéns* språklära: se föregående klass.

Kl. III. 3 tim. (gemens. för båda linierna). — Läsning af *Sundéns* och *Modins* läsebok (2:dra delen), såsom i föreg. klass, sats- och rättskrifningsöfningar samt smärre uppsatser (på lärorummet); *Sundéns* språklära: Formläran utförligare, samt det viktigaste af satsläran.

Kl. IV. 3 tim. (gemens.) — Läsning af ofvannämnda läsebok såsom i föregående klass; sats- och rättskrifningsöfningar samt smärre uppsatser (på lärorummet); *Sundéns* språklära: Formläran och allm. satsläran i det närmaste fullständigt.

Kl. V. Klassiska linien. 2 tim. Real-linien. 3 tim. (2 gem. med klass. lin.) — Läsning af *Sundéns* och *Modins* läsebok (3:dje del.) såsom i föregående klasser; *Sundéns* språklära: Repetition af formläran och allm. satsläran, samt det viktigaste af syntaxen; satsanalys; ett hemtema hvarannan vecka.

Kl. VI. Lägre afdeln. Klassiska linien. 2 tim. Real-linien. 3 tim. (2 gem. med klass. lin.) — Läsning af *Sundéns* och *Modins* läsebok (3:dje del.) samt *Hammerichs* Danska och Norska läsestycken; *Sundéns* språklära: Repetition af ljud-, form- och allm. satsläran samt syntaxen; satsanalys och talöfningar; en uppsats eller öfversättning hvarannan vecka.

Högre afdeln. 2 tim. — Läsning af valda stycken ur Svensk, Norsk och Dansk literatur; *Sundéns* språklära: läroboken fullständigt genomgången och repeterad; valda stycken ur *Rydqvist*, Sv. Spr. Lag.; talöfningar; en uppsats eller öfversättning hvarannan vecka.

Kl. VII. Lägre afdeln. **Klassiska linien.** 2 tim. — Läsning af valda stycken ur Svensk, Norsk och Dansk literatur; Svensk stillära af *Sundén* och *Modin*; om diktande konst och hennes arter efter *Brodéns* lärobok; Svenska språkets och litteraturens historia: t. o. m. Dalinska perioden; talöfningar; en utförligare uppsats hvarje månad.

Högre afdeln. **Klassiska linien.** 2 tim. — Läsning såsom i föreg. klass; literaturhistoria: Romantiska perioden; talöfningar; en utförligare uppsats hvarje månad.

Tyska.

Kl. I. 8 tim. — Substantivens, Adjektivens, Pronomens och Verbens former efter *Hjorth*. — *Flachs* Elementarbok, st. 1—21.

Kl. II. **Klassiska linien.** 4 tim. — Grammatik: De allmännast förekommande starka Verbens böjningsformer. Repetition af Substantivens, Adjektivens och Pronomens böjning efter *Hjorth*. — *Svedboms* läsebok: st. 1—12. — *Flachs* Elementarkurs: st. 23—32.

Real-linien. 6 tim., deraf 1 timme gemens. med 3:dje kl. real-afdeln. Detsamma som klassiska linien, samt Lokutionsöfningar dels efter *Flachs* Elementarkurs, dels efter *Hjorths* grammatik.

Kl. III. **Klassiska linien.** 4 tim. — Grammatik: Genusreglerna efter *Hjorth*. Repetition af det förut lästa. — *Svedboms* läsebok: st. 13—47. — Lokutionsöfningar hufvudsakligen med ledning af de stycken, som förekomma i *Hjorths* grammatik.

Real-linien. 4 tim. — Detsamma som klassiska linien.

Kl. IV. **Klassiska linien.** 2 tim. — Grammatik: Formläran efter *Hjorths* lärobok. Genusreglerna fullständigt. — *Svedboms* läsebok: st. 48—70. — Öfversättning till Tyska efter *Flachs* Elementarkurs.

Real-linien. 2 tim. — Detsamma som klassiska linien, samt dessutom en skriföfning hvarje vecka.

Kl. V. **Klassiska linien.** 2 tim. — Formläran fullständigt efter *Hjorths* lärobok. — *Svedboms* läsebok: st. 71—100. — Öfversättning till Tyska efter *Flachs* Elementarkurs.

Real-linien. 2 tim. — Detsamma som klassiska linien, samt dessutom en skriföfning hvarje vecka.

Kl. VI. Lägre afdeln. **Klassiska linien.** 1 tim. — Repetition af formläran efter *Hjorth*. — *Svedboms* läsebok: st. 100—117.

Real-linien. 2 tim., deraf den ena timmen gemens. med klassiska linien af samma afdeln., den andra timmen gemens. med högre afdeln. af 6:te kl. — Detsamma som i hvardera af dessa afdelningar, samt dessutom ett hemthema hvarje vecka.

Högre afdeln. **Klassiska linien.** 1 tim. — *Hjorths* grammatik fullständigt. — *Schillers* "Die Jungfrau von Orleans" 3 akter. — Skrif- och Lokutionsöfningar.

Franska.

Kl. IV. **Real-linien.** 5 tim. — *Oldes* språklära: 1:sta kursen af kap. 1—6. — Skrifning af Verb. — *Oldes* läsebok: 1:sta afdeln., st. 1—40.

Kl. V. **Klassiska linien.** 3 tim. — *Oldes* språkl.: 1:sta kursen af kap. 1—6. — Skrifning af Verb. — *Oldes* läsebok: 1:sta afdeln., st. 1—50.

Real-linien. 5 tim. — *Oldes* språklära: 1:sta och större delen af 2:dra kursen af kap. 2—7. — Skrifning af Verb. — *Oldes* läsebok: 1:sta afdeln., st. 41—75; 2:dra afdeln., 1—12, 14, 20, 29—33. — Öfversättning till franska af st. 1—20.

Kl. VI. Lägre afdeln. **Klassiska linien.** 4 tim. — *Oldes* språkl.: 1:sta och större delen af 2:dra kursen af kap. 2—7. — *Oldes* läsebok: 1:sta afdeln., st. 41—75; 2:dra afdeln. st. 1—12, 14, 20, 29—33. — Öfversättn. till franska af st. 1—31.

Real-linien. 5 tim. — Detsamma som 6:te klassens högre afdeln. — Öfversättning till franska af st. 41—68. — Lokutionsöfningar.

Kl. VI. Högre afdeln. **Klassiska linien.** 4 tim. — *Oldes* språkl.: 1:sta och 2:dra kursen af kap. 2—7 samt det viktigaste af 8:de och 9:de kap. — *Oldes* läsebok: 2:dra afdeln., st. 34—114; af 3:dje afdeln. st. 1—4. — Dels skriftlig, dels muntlig öfvers. till franska af st. 31—60. — Lokutionsöfningar.

Kl. VII. Lägre afdeln. **Klassiska linien.** 5 tim. — *Oldes* språklära: 1:sta och 2:dra kur-

sen af kap. 2—9. — *Oldes* läsebok: den poetiska afdeln. — *Variétés Littéraires*: häft. IV, V. — Extemporalier, skrif- och lokutionsöfningar. → Ett hemthema hvarannan vecka.

Högre afdeln. Klassiska linien. 3 tim. — *Oldes* språklära fullständigt. — "Le Tartuffe" af *Molière*. "Le Verre d'eau" af *Scribe*. — Extemporalier och lokutionsöfningar. — Ett hemthema hvarannan vecka.

Engelska.

Kl. II. Real-linien. 4 tim. — Uttalsläran samt det viktigaste af ordböjningsläran efter *Sundstén*. — Elementarboken: st. 1—6.

Kl. III. Real-linien. 4 tim. — Formläran efter *Sundstén*. — Elementarboken: st. 17—33.

Kl. IV. Icke-Greker. 4 tim. — *Sundsténs* lärobok: Uttalsläran, det viktigaste af formläran och de oregelbundna Verben. — Elementarboken: st. 1—16 till och från engelska.

Real-linien. 2 tim. — *Sundsténs* lärobok: Formläran fullständigt. — Elementarboken: styck. 17—40.

Kl. V. Icke-Greker. 2 tim. — *Sundsténs* lärobok: Formläran fullständigt. — Elementarboken: Översättning till och från engelska af st. 17—33.

Real-linien. 2 tim. — Formläran efter *Sundstén*. — Elementarboken: st. 17—40.

Kl. VI. Lägre afdeln. Icke-Greker. 2 tim. — *Sundsténs* lärobok: Repetition af formläran; syntax kap. 1—4. — Elementarboken: st. 17—41 till och från engelska.

Real-linien. 2 tim. — *Sundsténs* lärobok: Formläran fullständigt. — Elementarboken: st. 17—26 till och från engelska. — *May's English Reading*: st. 20—48.

Högre afdeln. Icke-Greker. 2 tim. — *Sundsténs* lärobok: Repetition af formläran; syntax kap. 1—5 till och med § 83. Elementarboken: st. 26—51 till och från engelska jemte st. 1—8 af blandade öfningar.

Kl. VII. Lägre afdeln. Klassiska linien. 1 tim. — *Sundsténs* lärobok: Uttalsläran jemte formläran till och med de regelbundna Verben. — Elementarboken: st. 1—18.

Icke-Greker. 3 tim. — *Sundsténs* lärobok fullständigt till och med kap. 9 af syntaxen. — Elementarboken fullständigt. — "A Christmas Carol in prose" by *Charles Dickens*: 4 staves.

Högre afdeln. Klassiska linien. 2 tim. — *Sundsténs* lärobok till och med kap. 8 af syntaxen. — Elementarboken fullständigt.

Icke-Greker. 3 tim. — Detsamma som lägre afdelningens *icke-Greker*.

Latin.

Klass. II. 10 tim. — Substantivens, adjektivens, pronomens och verbens böjning. — Valda stycken i *Törnebladhs* Elementarkurs för översättning till Svenska och Latin.

Kl. III. 10 tim. — *Cornelius Nepos*: De Regibus, Hamilcar, Iphicrates, Aristides, Cimon, Lysander och Pelopidas. — *Rabes* Grammatik: Formläran fullständigare samt det viktigaste af kasusläran i Syntaxen med extemporerade öfningar.

Kl. IV. 8 tim. — *Cornelius Nep.*: Miltiades, Themistocles och Alcibiades. — *Cæsar*: de bello Gallico: 15 kapitel af 1:sta boken. — *Grammatik*: Formlära och Syntax efter *Rabes* större lärobok. — Extemporerade satsöfningar.

Kl. V. 8 tim. — *Cæsar*: de bello Gallico 1:a boken. — *Ovidius: Methamorph.*: Pyramus & Thisbe samt Philemon & Baucis. — Grammatik och Prosodik efter *Rabes* lärobok. — Extemporerade satsöfningar.

Kl. VI. Lägre afdeln. 8 tim. — *Livius*: 30 kap. af 1:a boken. — *Cicero*: de Amicitia: 15 kap. — *Virgilius*: Æn. 4:de boken. — Grammatik och Prosodik efter *Rabes* lärobok.

Högre afdeln. 8 tim. — *Livius*: senare hälften af 1:sta och förra hälften af 2:dra boken. — *Cicero*: de Amicitia. — *Virgilius*: Æn. 1:sta boken. — Grammatik och Prosodik efter *Rabes* lärobok.

Kl. VII. Lägre afdeln. 7 tim. — *Livius*: 2:a boken från kap. 30 samt 3:e boken. — *Horatius*: od. 1:a boken. — Repetition af Grammatiken. — Extemporalier efter *Törnebladhs* latinska skriföfningar.

Högre afdeln. 7 tim. — *Virgilius*: Æn. 3:dje, 5:te och 6:te böck. — *Cicero*: Quæstiones Tusculanæ 1:sta boken. — *Horatius*: od. 1:sta och 2:dra böck. — Grammatik och Extemporalier såsom i lägre afdeln. — Antiquiteter efter *Thomsen*.

Ett hemthema i veckan för klass. IV—VII.

Grekiska.

Kl. IV. 6 timmar. — *Grammatik* af *Löfstedt*: Det viktigaste af Attiska dialektens formlära till konjugationen *μ*. — *Läsebok* af *Aulin*: spridda läsöfningar till nomen och verb.

Kl. V. 5 timmar. — *Grammatik*: Attiska dialektens formlära utförligare till oregelbundna verben. — *Xenophons* Anabasis: kapp. 1, 2 och en del af 4:de 1:sta boken.

Kl. VI. Lägre afdeln. 6 tim. — *Grammatik*: Attiska dialektens formlära till oregelbundna verben och af den Episka det viktigaste muntligen. — *Xenophons* Anabasis: 1:sta boken. — *Homeri* Odyssé: 80 vers. af rhaps. 1 jämte metrik.

Kl. VI. Högre afdeln. 6 tim. — *Grammatik*: Attiska och Episka dialekternas formlära fullständigt till oregelbundna verben. — *Xenophons* Anabasis: 2:dra boken samt kapp. 1 och 2 af den 3:dje. — *Homeri* Odyssé: 1:sta och 2:dra rhapsodierna.

Kl. VII. Lägre afdeln. 5 tim. — *Grammatik*: Oregelbundna verben samt repet. af form-läran; syntax det viktigaste till verben. — *Xenophons* Anabasis: 4:de och 5:te böck. — *Homeri* Iliad: 1:sta rhaps. och verss. 1—493 af den 2:dra.

Kl. VII. Högre afdeln. 5 tim. — *Grammatik*: Formlära och syntax repeterade. — *Xenophons* Anabasis: böck. 1—5. — *Homeri* Odyssé: rhaps. 1—3. — *Homeri* Iliad: rhaps. 1 och verss. 1—493 af den 2:dra. — *Platons* dialog Kriton.

Hebreiska.

Kl. VII. Lägre afdeln. 1½ tim. — *Lindbergs* Grammatik till Verba irregularia. — Läs-öfningar.

Högre afdeln. 1½ tim. — Psaltaren, de 10 första Psalmerna. — Det viktigaste af Grammatiken efter *Lindberg*.

B. Lärarne.

Detta läsåår har för läroverket varit rikt på förluster af lärare. — Adjunkten, Fil. Dokt. *A. Hedenlund* afled den 4 Juni 1871 i Strengnäs, där han under de senaste åren af sin lefnad var bosatt. Han började sin lärareverksamhet såsom v. Collega i Fahlun Höstterminen 1842; blef ordin. Collega vid härvarande läroverk 1844, hvilken befattning han tillträdde 1846; tjenstgjorde såsom v. Hist. Lektor Höstterm. 1851—Vårt. 1853, och aflade Pastoralexamen i afsigt att ingå i kyrkans tjänst 1859, men hindrades såväl derifrån, som ifrån ett fortsatt skötande af sin lärarebefattning genom en redan då vacklande helsa. Sedan han af denna anledning endast under några veckor af Vårterminen 1860 tjenstgjort, kunde han icke vidare tjenstgöra, utan åtnjöt permission ända till sin död. Hans grundliga kunskaper, hans lefvande pligtkänsla och ett sällsynt jämnmått i lynnet gjorde honom till en under helsans dagar utmärkt, af kamrater och lärjungar högt uppburen lärare, likasom hans öppna, redbara och flärdfria väsende gjorde honom högt värderad och afhållen af alla, som med honom kommo i beröring. Tilltagande sjuklighet och djupa sorger pröfvade honom hårdt, men han bar sitt öde med christelig resignation, och ehuru man redan länge vant sig att sakna honom inom kamratkretsen, kändes dock nu rummet tomt, som han där lemnat. — Frid öfver hans minne!

Lektorn i Grekiska och Hebreiska språken, Prosten, Fil. Doktor *J. F. Norman*, samt Lektorn i främmande lefvande språk *V. Enblom* hafva på grund af flerårig sjuklighet, hvars beskaffenhet enligt läkares intyg beklagligen icke lemnat någon förhoppning om möjlighet att återinträda i tjenstgöring, begärt och d. 17 Aug. 1871 erhållit afsked från sina innehavande tjenstbefattningar, med dem enligt kongl. brefvet af den 9 Juni 1871 beviljad rättighet att under sin återstående listid uppbära pension utur Stiftets Emeritikassa till ett årligt belopp motsvarande de löneförmoner, som de vid afskedstagandet innehade.

Prosten *Norman* började sin tjenstgöring vid läroverket härstädes säs. vik. Gymn. Adjunkt Höstterm. 1839; blef ordin. lärare i lefvande språk 1840; Gymn. Adjunkt 1842; Lektor i Grekiska och Hebreiska 1846; Kyrkoherde i Hubbo Præbendepastorat 1852; Prost 1853, hvarjemte han under tiden såsom vikarie uppehållit dels konsistorii-ammuensbefattningen, dels lektionerna i Latinska språket och i Theologi, samt under åtskilliga riksdagar kontraktsprostbefattningen inom Domprosteriet; åren 1846—1855 var han Bibliothekarie, och under riksdagen 1859—1860 ordförande i Konsistorium. Under Vårterminen 1864 anfölls han af den sjuklighet, som ända sedan dess fortfarit och hindrat honom att tjenstgöra. Lektor *Enblom* utnämndes till lärare i främmande lefvande språk härstädes år 1848, och till Lektor i samma ämnen 1859. Hans redan då vacklande helsa försvagades alltmera, så att han alltsedan Höstterminen 1860 åtnjutit permission. Läroverket har icke glömt den tacksamhetsskuld hvari det känner sig stå till båda dessa sina förra lärare, och gamla vänner och kamrater lyckönska dem uppriktigt till det *otium* de nu med en betryggad yttre ställning vunnit, ehuru med denna lyckönskan blandar sig ett hjertligt deltagande i anledning af den beklagliga orsaken dertill.

Lektorn och Prosten, Theol. Kand., Fil. Dokt. *F. Gihl* har efter sökt och vunnit befordran till Hedemora pastorat den 1:a Maj d. å. tillträdtt denna syssla. Prosten *Gihl*, som, efter att hafva 3:ne terminer tjenstgjort såsom vik. lärare vid läroverk i sin fosterbygd, Wermland, Vårterminen 1866 såsom vikarie uppehöll lektionen i Theologi och Hebreiska vid härvarande läroverk, utnämndes i slutet af samma termin till ordinarie innehafvare af denna befattning samt Kyrkoherde i *Badelunda* Præbendepastorat. Efter att år 1867 hafva fått infödingsrätt inom Stiftet, utnämndes han efter erhållen enhällig kallelse af församlingen till Kyrkoherde i *Hedemora* år 1870 och till Prost samma år. — Ehuru läroverket sålunda endast några år fått göra sig till godo Prosten *Gihls* verksamhet, innebär dock redan sjelfva karakteren af det undervisningsämne han haft att sköta, att denna verksamhet varit af stort inflytande på ungdomen, och detta inflytande har icke kunnat vara annat än ett godt, då, såsom här varit fallet, läraren icke allenast har till sitt förfogaande ett rikt mått af kunskaper i förening med en osökt enkelhet i framställningen, utan äfven låter den egna öfvertygelsens värma lifskraftigt genomtränga meddelandet af de viktiga lärdomar, som utgöra föremålet för hans undervisning. — Inom kamratkretsen och i det enskilda umgänget har Prosten *Gihls* redbara, flärdfria och vänsälla personlighet tillvunnit honom en hög grad af vänskap och förtroende, hvilket haft ett särskildt tillfälle, bland andra, att gifva sig ett uttryck, då han år 1868 af Westerås stads och S:t Elians församlingar kallades att vara deras Kyrkoherde, och han åtföljes till den nya verkningsskrets, i hvilken han nu inträdtt, såväl från den församling, hvars herde han under sin vistelse här varit, som från detta samhälle, af mångas uppriktiga saknad och allas hjertliga välönskningar.

Så många och så stora förluster skulle vara nedslående, om man icke egde den tröstande vissheten att se dem ersatta genom de nya lärarekrafter, som läroverket under tiden tillvunnit sig.

Docenten vid Lunds universitet, Fil. Dokt. *C. Schmidt* blef utnämnd till Lektor i Theologi och Hebreiska vid härvarande läroverk samt till Kyrkoherde i *Badelunda* Præbendepastorat i Maj 1871, och har med den 1:a Maj detta år tillträdtt dessa befattningar.

Adjunkten vid Ekesjö El.-läroverk, Fil. Kaud. *J. A. F. Svartz* utnämndes till Adjunkt i Latin och Grekiska samt modersmålet härstädes i September 1871, och skulle den 1:a Maj d. å. tillträda denna befattning, men har erhållit tjenstledighet för den från nämnda dag återstående delen af Vårterminen.

Lektorn vid Norrköpings h. Elem.-läroverk, Fil. Dokt. *Th. D. G. Widegren* blef i April d. å. utnämnd till Lektor i Grekiska och Latin vid härvarande läroverk, och åtnjuter likaledes ifrån den 1:a Maj, då han skulle tillträda sin tjenst, tjenstledighet till Vårterminens slut.

Lektorn, Fil. Dokt. *J. E. Modin*, hvilken alltsedan Höstterminen 1867 såsom vik. uppehål- lit lektionen i främmande levande språk härstädes, utnämndes i April d. å. till ordinarie innehafvare af samma befattning, hvilken han den 1 dennes tillträdde.

Samtlige desse nyutnämde lärare medföra redan till sina befattningar vana och öfning i lärarekallet, vunna under längre eller kortare tids föregående utöfning af detsamma, hvilket i förening med deras genom aflagda prof dokumenterade lärdom, berättigar till viss förhoppning om, att deras verksamhet skall blifva för läroverket och ungdomen gagnande och välsignelserik, och jag begagnar detta tillfälle att helsa dem hjertligen välkomna ibland oss!

Tjenstlediga hafva varit: Lektorn, Prosten *J. F. Norman* och Lektor *V. Enblom*, båda från Höstterminens början till den 1:a September, för sjukdom; Adjunkten *G. A. Westholm* under Vårterminen, för afläggande af Pastoralexamen; Prosten *Gihl* från den 8 Febr. till den 1:a Maj, för enskilda angelägenheter; Lektor *Th. D. G. Widegren* och Adjunkten *J. A. F. Svartz*, såsom här ofvan nämndt är, ifrån d. 1 Maj till Vårterminens slut, för enskilda angelägenheter; Gymnastikläraren, Kapten *R. Bolling* från den 3 Maj till Vårterminens slut, för tjenstgöring såsom Officer. — *Förordnade*: till v. Lektorer: Adjunkten, Fil. Dokt. *C. A. Hvasser* vid den efter Prosten *Normans* afskedstagande lediga lektionen till den 1:a Maj, sedan till Vårterm. slut för Lektor *Widegren*; Fil. Dokt. *J. E. Modin* vid den efter Lektor *Enbloms* afskedstagande lediga lektionen till d. 1:a Maj; Lektorn, Fil. Dokt. *C. Schmidt* från den 8:de Februari till d. 1:a Maj för Prosten *Gihl*; till vik. Adjunkter: Fil. Kand. *E. Sandelius* för Adjunkten *Hvasser* i anledning af nyssnämnda dennes förordnande, under hela läsåret; Fil. Kand. *C. V. Modin* under Höstterminen och Stud. vid Uppsala Universitet *P. A. W. Gullbergson* under Vårterminen till 1:a Maj vid den genom Con-Rektor *Olausons* död lediga Adjunkturen, under återstående delen af Vårterminen för Adj. *Svartz*; S. M. Kand. *C. J. Lindstén* vid den genom Adj. *Hedenlunds* död lediga adjunkturen under hela läsåret; Stud. vid Uppsala Universitet *G. W. Nyberg* under Vårterminen för Adj. *Westholm*; Löjtnanten vid Westmanlands Regemente *C. A. Schenström* från den 3 Maj till Vårterm. slut för Kapten *Bolling*.

Under Vår- och Höstterminen 1871 har Fil. Kand. *O. E. Björling* härstädes genomgått det s. k. Profäret.

Undervisningen var under Höstterminen på följande sätt fördelad mellan lärarne:

Undertecknad Rektor: Latin i kl. VII	13	tr	i	veckan.
Lektorn, R. N. O., L. K. V. A., Fil. Doktor <i>E. G. Björling</i> : Matematik i VII—VI 1. r.	18	”	”	”
Lektorn, Fil. Dokt. <i>J. S. Löfberg</i> : Hist. och Geogr. i VII—VI	19	”	”	”
Lektorn, Fil. Dokt. <i>C. H. Johanson</i> : Naturvetenskap i VII—V	20	”	”	”
Lektorn, Fil. Dokt. <i>D. A. Sundén</i> : Svenska i VII—V; Filosofi i VII	15	”	”	”
Lektorn, Prosten, Fil. Dokt. <i>F. Gihl</i> : Christendom i VII—V; Hebreiska	16	”	”	”
v. Lektorn, Fil. Dokt. <i>C. A. Hvasser</i> : Grekiska i VII—VI	22	”	”	”
v. Lektorn, Fil. Dokt. <i>J. E. Modin</i> : Tyska i VI; Franska i VII; Engelska med frivilliga i VII samt icke-Greker i VII—VI	18	”	”	”
Adjunkten, Fil. Dokt. <i>H. E. Lyrberg</i> : Christendom i IV—II; Latin i III; mor- gonbönerna	27	”	”	”
Adjunkten <i>S. H. Rathsmann</i> : Franska i VI—IV r.; Kalligrafi i III	22	”	”	”
Adjunkten, Fil. Dokt. <i>F. J. L. Wulff</i> : Matematik i VI 1. k., V, IV—II r.	27	”	”	”
Adjunkten, Fil. Dokt. <i>P. A. Peterson</i> : Engelska i VI—II samt icke-Greker i V—IV; Latin i II; Tyska i V—IV; Kalligrafi i II	25	”	”	”
Adjunkten, Fil. Dokt. <i>G. A. Westholm</i> : Hist. och Geogr. i V—IV; Latin i V; Latinskrifning med icke-Greker i VI	23	”	”	”

Adjunkten, Fil. Kand. <i>K. A. Stigman</i> : Svenska i IV—II; Hist. och Geogr. i II; Tyska i III—II; Latinskrifning med icke-Greker i V	24	tr	i	veckan.
Adjunkten, Fil. Dokt. <i>C. G. Åström</i> : Natur.-hist. IV—II; Matematik i IV—II <i>k.</i> ; Hist. och Geogr. i III	25	„	„	„
v. Adjunkten, Fil. Kand. <i>E. Sandelius</i> : Grekiska i V—IV; Latin i VII ₁ . (1 t:e) och VI ₂	20	„	„	„
v. Adjunkten, S. M. Kand. <i>C. J. Lindstén</i> : alla ämnen i I utom Kalligrafi och Teckning	27	„	„	„
v. Adjunkten, Fil. Kand. <i>C. V. Modin</i> : Latin i VI ₁ och IV	24	„	„	„
Musik-Direktören <i>G. Nordvall</i> : Musik och Sångöfningar i alla klasser	11	„	„	„
Ritläraren <i>N. Tufvesson</i> : Kalligrafi i I; Teckning i alla klasser (äfvon icke-Greker)	10	„	„	„
Gymnastikläraren, Kapten <i>B. Bolling</i> : Gymnastik- och Vapenöfningar i alla klasser (oberäknadt undervisningstiden utom Schema)	12	„	„	„

Under Vårterminen hafva uti ofvanstående fördelning af undervisningen följande förändringar egt rum: Lektor *Schmidt* har från och med den 8 Februari öfvertagit Prosten *Gihls* tjänstgöring; Stud. *P. A. V. Gullbergson* Kand. *C. V. Modins*, och Stud. *G. V. Nyberg* Adj. *Westholms*.

Skriföfningarna hafva under läsåret handhafts:

de *Latinska* af Rektor för VII₂; af v. Adj. *Sandelius* för VII₁ och VI₂; af v. Adj. *C. V. Modin* (under vårtermin v. Adj. *Gullbergson*) för VI₁; af Adj. *Westholm* (under vårtermin v. Adj. *Nyberg*) för V; af Adj. *Åström* för IV.

de *Svenska* af Lektor *Sundén* för VII; af Prosten *Gihl* (under vårterminen Lektor *Schmidt*) för VI₂; af Adj. *Rathsman* för VI₁. *a.*; af Adj. *Peterson* för VI₁. *b.*; af Adj. *Stigman* för V och IV.

de *Franska* af Lektor *Modin*.

de *Tyska* af Lektor *Modin* för VI; af Adj. *Peterson* för V och IV.

de *Mathematiska* af Lektor *Björling*.

Klassföreståndare hafva under läsåret varit: Lektor *Björling* för VII₂; Lektor *Sundén* för VII₁; v. Lektor *Hvasser* för VI₂; Lektor *Johansson* för VI₁. *a.*; Adj. *Wulff* för VI₁. *b.*; Adj. *Rathsman* för V; v. Adj. *C. V. Modin* (under vårt. v. Adj. *Gullbergsson*) för IV; Adj. *Aström* för III; Adj. *Peterson* för II; v. Adj. *Lindstén* för I.

Den särskilda inspektionen öfver lärjungarne har varit fördelad på samtliga lärare.

C. Lärjungarne.

Antalet utgjorde vid förra årsberättelsens afgifvande	281.	
Under detta läsåre hafva blifvit inskrifne:		
Höstterminen	35.	
Vårterminen	6.	322.
Sedan förra årsberättelsens afgifvande afgangne	49.	
Sålunda utgör antalet denna dag	273.	322.
Af dessa tillhöra 21 första klassen.		
39 andra „		
31 tredje „		
33 fjerde „		
31 femte „		

46	sjette klassen lägre	afdeln.
29	sjette „	högre „
23	sjunde „	lägre „
20	sjunde „	högre „

Summa 273.

Realisternas antal är 10, af hvilka 3 tillhöra andra klassen, 1 tredje, 1 fjerde, 3 femte och 2 sjette klassens lägre afdelning. — 74 lärjungar hafva läst latin utan Grekiska; 8 Hebreiska; 19 Engelska jämte Latin och Grekiska. — Från klassiska till reala linien hafva under läsåret 2:ne lärjungar öfvergått, från reala till klassiska 1. — Af de afgångne hafva 15 efter aflagd maturitetsexamen afgått till Universitetet, 4 till annat läroverk, 3 att söka inträde vid Teknologiska Institutet, 1 till Chalmerska Slöjdskolan, 1 till Handelsinstitut, 2 till Bokhandel, 1 på Apothek, 5 i handel, 1 på bruk, 2 till sjös, 12 till andra yrken, 2 utan uppgifvet ändamål.

D. Skollokalen.

Gymnastiklokalen undergick under sistlidne sommarferier en temligen dyrbar reparation, i det att väggarna under träpanelningen bekläddes med förhrydningspapp. 4 större skåp till förvarande af div. till museum hörande saker hafva inköpts. Kostnaderna härför hafva bestridts af Byggnadsfonden.

E. Undervisningsmaterielen.

För Läroverkets medel hafva inköpts bland annat diverse Kartor för undervisningen i Hist. och Geografi, samt "Vägtaflor", andra kursen, och diverse etuder för undervisningen i Teckning, de sistnämnda till en kostnad af 115,10 rmt. Äfven har läroverket betalat hälften af kostnaden för en ny skottafla vid skjutbanan i Wasaparken med 50 Rdr, hvarjemte 20 st. nya florettklingor blifvit inköpta.

För Bibliothekets medel äro inköpta:

Uppsala Universitets Årsskrift 1871: Philosophie h 1, 4.
Acta Universitatis Lundensis 1870: Theologie & Mathematik.
Svenska Akademiens Handlingar, 46:e delen.
Schmids Encyclopædie, h. 79—86.
Gauss Werke. T. VII.

Följande gåfvor till Bibliotheket och Samlingarna får jag med tacksamhet omnämna:

Från Kgl. Ecclesiastik-Departementet:

Danska och Norska Läroverks-Program för året 1870—71.

Från Kgl. Vetenskaps-Akademien:

Akademiens Förhandlingar för åren 1869, 70.

„ Handlingar, B. 7, 2 h. och B. 8.

Lefnadsteckningar öfver Akad:s efter år 1854 aflidna ledamöter. B. 1, h. 2.

Icones selectæ hymenomycetum nondum delineatorum. P. III—VI.

Meteorologiska iakttagelser i Sverige, B. 9—11.

Akademiens minnespenningar öfver Gen.dir. *Ekströmer* samt Presidenten *J. A. v. Hartmansdorff*.

Minusteckning öfver *E. G. Geijer* af *F. F. Carlson*.

Från Svenska Akademien:

Dess minnespenning i silfver öfver Skalden *E. Stagnelius*.

Från Smithsonian Institution:

Contributions to Knowledge Vol. XVII. Washington 1871.

Annual Report for 1869. Washingt. 1871.

Från Utgifvarne:

Archiv d. Mathematik und Physik, herausgegeben von *J. A. Grunert*. Th. 53 och Th. 54, h. 1, 2. Greifsw. 1871—72.

Veckoskriften "Samtiden" för 1871 och 72 af *C. F. Bergstedt*.

Från Grefve Hamilton å Hedensberg:

Lanckisch, Fr. Deutsche, Hebraische und Griechische Concordants-Bibel. Leipz. 1677. Folio. Ett Elghufvud.

Från Kyrkoh. K. Forsberg:

Diverse, mest filosofiska, akadem. disputationer, ventilerade i Lund och Helsingfors.

Matz Jansson Medelfar, Encænia sacra. Lund, in 4:to.

Grape, Is. Minne af Presterskapet i Lappmarks-församlingarne inom Hernösands stift. Umeå 1853.

Från Prosten Fornells Sterbhus:

Plautus, Comoediæ. Commentarius ex recens. *Fr. Gronovii*. Leyden 1669.

Från D:r A. Odelberg:

Müller, J. Grundriss der Physik und Meteorologie. Braunsch. 1846.

Från Stud. I. G. Iverus:

Porträtt af *C. Th. Järta* i glas och ram.

2:ne Palmblad, hvarå på tamuliska språket finnes "Fader vår" m. m.

Från Prosten C. M. Södergren:

Den babyloniska Talmud. Akad. afh. af *F. A. Fchr.* Ups. 1872.

Från Kgl. Nordiske Oldskrift-Selskab:

Scripta historica islandorum. Vol. VII—XI. Köpenh. 1835—42. 8:vo.

Fornmanna Sögur. B. IX, X, XII. Köpenh. 1835—37. 8:vo.

Nordisk Tidskrift for Oldkyndighet. B. 1, h. 2. B. 2, h. 1, 2, ib. 1833.

Det Kongl. Nordiske Oldskrifts-Selskabs Aarsmöde 1842. ib. 1842.

Ledetraad til Nordisk Oldkyndighet. ib. 1836.

Annaler for Nordisk Oldkyndighet. ib. 1839.

Oldnordiske Sagaer udg. i oversættelse. B. XII. ib. 1837.

Från v. Pastor A. F. Svederus:

En Runstaf från Wenjan i Dalarna.

Från Notarien A. Müntzing:

Ett stycke jern, upphämtadt från hafsbotten vid Strömstad, på hvilket en mängd djur fästet sig.

Från Skolungdomens Musikkår:

Åtskilliga Bleckinstrument, en Bastrumma med tillbehör samt div. Musikalier.

Från Sällskapet *Karlsbröderna* har äfven i år blifvit till mig öfverlemnad en frikostig gåfva af 150 Rdr Rmt, för att i 2:ne prämier, hvartdera å 75 Rdr Rmt, vid Vårterminens slut enligt Läroverks-Collegii bestämmande tilldelas 2:ne behöfvande och hoppgifvande ynglingar af läroverkets 6:te eller 7:de klass.

Vid den muntliga afgangsexamen, som egde rum härstädes den 3 och 5 Juni sistlidet år, blefvo följande 15 lärjungar tillhörande 7:e klassens högre afdelning mogne förklarade: *C. A. Thunman, A. M. Nyman, C. R. Collin, G. A. Hellström, C. A. S. Arnberg, C. A. R. Ljungdahl, C. E. V. Helligren, C. A. Andersson, F. L. Fredriksson, E. M. Bruce, C. A. Tersmeden, L. U. V. Ljungdahl, I. V. Adamsson, I. Palm* och *K. W. Forsberg*. Såsom Censorer fungerade Professorn vid Lunds Universitet, Riddaren af K. N. O. Fil. Doktor *D. M. A. Möller* och Professorn vid samma Universitet, Fil. Dokt. *C. A. Walberg*.

Den skriftliga examen med de 19 lärjungar i sjunde klassens högre afdelning, samt 2 privatister, som i stadgad ordning anmält sig till afgangsexamen under innevarande Vårtermin, egde rum den 19, 20, 22 och 23 nästlidne April. Den muntliga examen, till hvilken desse samtliga blifvit admitterade, kommer att börjas den 22 Maj.

Uppvisning i Gymnastik sker Thursdagen den 30 Maj kl. 6 e. m.

Årsexamen med Läroverkets samtliga klasser kommer att hållas *Thorsdagen* den 30 Maj kl. 9—12 f. m., 4—6 e. m., samt *Fredagen* den 31 Maj kl. 9—11 f. m., hvarefter slutöfning i Sång sker på stora lärosalen. Sedan derefter flyttningen klasserna emellan, äfvensom de belöningar och understöd, som blifvit lärjungar tillerkända, offentligen gifvits tillkänna, kommer läseåret att afslutas med Gudstjenst i Domkyrkan, då tecken gifves med stora klockan.

Att Läroverkets Eforus, Biskopen, Kommendören af Kgl. Nordstjerneorden, Högvördigste Hr Doktor *C. O. Björling* måtte tackas med sin närvaro gifva åt ofvannämnda offentliga förrättningar ökad vigt och betydelse, derom anhåller jag vördsamast. Med samma vördsama anhållan vänder jag mig äfven till de män, som H. H. Eforus anmodat att såsom ledare och vitnen vid examen tillstädesvara: Länets Höfding, R. N. O. Hr *G. R. Charpentier*, Sekund-Chefen för Lifregementets Grenadier-corps, Öfversten, Riddaren af K. S. O. och S:t O. O. Frih. *H. Falkenberg*, Domprosten, L. N. O., Fil. Doktor Herr *C. W. Linder*, Lands-Sekreteraren, Ridd. af K. N. O. Fil. Doktor Herr *N. C. E. Treffenberg*, Borgmästaren Herr *E. W. Abenius*, Stadsläkaren, Ridd. af K. W. O., Herr Doktor *L. M. Altin*, Lasarettsläkaren Hr Doktor *J. F. Claréus*, Prosten Ledam. af K. W. O., Fil. Dokt. Herr *L. E. Boberg*; och skall räkna det för en heder och glädje att vid samma tillfällen få se rätt talrikt närvarande ungdomens Föräldrar, Anhörige och Målsmän, samt öfrige vetenskapernas och den offentliga undervisningens Gynnare och Vänner.

Westerås den 17 Maj 1872.

Ludvig Mossberg.

II. Lägre Elementarläroverket i Sala.

(Uppgift af Rektor, Fil. Doktor J. G. Westman).

A. Undervisningen.

Höstterminen började den 30 Augusti och slutade den 19 December; Vårterminen började den 18 Januari och kommer att avslutas den 5 Juni.

Tiden för den dagliga undervisningen har varit kl. 7—9 och 10—12 förmiddagarne samt två timmar Måndags-, Tisdags-, Thorsdags- och Fredags-eftermiddagar. Fjerdedels-timmen hvarje morgon före klockan 7 har blifvit använd till bön och bibelläsning.

Gymnastiköfningarna hafva försiggått kl. 12— $\frac{1}{2}$ 1 hvarje dag; öfningar i Ritning och Sång hafva hållits, de förra kl. 2—3 Onsdags- och Lördags-eftermiddagar, de sednare kl. 3—4 samma eftermiddagar.

På de åt latinet anslagna timmar hafva 2:dra och 3:dje klassernas latinafdelningar gemensamt undervisats, under hvilka timmar begge klassernas realister äfven haft gemensam lärare; den tredje läraren har då varit upptagen med 1:sta klassen.

Ämnesläsning för läraren har varit begagnad likväl så, att en lärare haft de flesta undervisningstimmar i 1:sta klassen.

Hemlexor hafva under läsåret gifvits i 2:dra och 3:dje klasserna, men ej till någon dag i flera än två läroämnen för 2:dra och tre för 3:dje klassen. Den tid, som på detta hemarbete behöft användas, kan beräknas till en à två timmar för dag.

Hvad beträffar omfånget af undervisningen och hvilka läroböcker begagnats, inhemtas detta af följande uppgift om

Genomgångna Pensa under läsåret:

Christendom.

Klassen I. — Bibl. Hist.: Gamla Test. efter Hübner. — Första hufvudst. af Katechesen. — Valda Bibelspråk och Psalmer.

Klassen II. — Bibl. Hist.: Nya Testamentets efter Hübner. — Kateches: 2:dra, 3:dje och 4:de hufvudst. — Valda Bibelspråk och Psalmer.

Klassen III. — Bibl. Hist.: Nya Testamentets efter Kurtz. — Kateches: 5:te hufvudst. och repetition af de föregående. — Katechisation. — Valda Bibelspråk och Psalmer.

Historia och Geografi.

Klassen I. — Historia: till Wasa-ätten, efter Ekelunds mindre sammandrag. — Geografi: Europas politiska till Sachsiska staterna, efter Palmblads Lärobok.

Klassen II. — Historia: ifrån Wasa-ätten till Frihetstiden. — Geografi: större delen af Europas politiska.

Klassen III. — Historia: ifrån Frihetstiden till Lärobokens slut. — Geografi: Europas politiska avslutad jemte Asiens och Afrikas.

Mathematik.

Klassen I. — Arithmetik: Sorter och Bråk efter Zweigbergk, jemte Hufvudräkning. — Geometri: Linearteckning efter Ekman. — Mera försigkomne Lärjungar 12 propositioner af Eukl. 1:sta Bok.

Klassen II. — Klassiska linien. Arithmetik: Sorter och Bråk, Bråks användning på Sorter, Hufvdräkning. — Några lärjungar: Regula-de-tri, Enkel och Sammansatt, Intresse-, Rabatt-, Bolags- och Kedje-räkning. — Geometri: Eukl. Bok. I, 41 propositioner.

Real-linien. Arithmetik: Sorter, Bråk, Bråks tillämpning på Sorter, Hufvdräkning. — Några lärjungar: Regula-de-tri. — Geometri: Detsamma som den klassiska linien.

Klassen III. — Klassiska linien. Arithmetik: Sorter, Bråk, Bråks tillämpning på Sorter, Regula-de-tri med tillämpning på Intresse-räkning, Hufvdräkning. — Några Lärjungar Sammansatt Regula-de-tri. — Geometri: Eukl. Bok. I.

Real-linien. Arithmetik: Detsamma som den klassiska. — Några lärjungar: Rabatt-, Bolags- och Kedje-räkning. — Geometri: Eukl. IV Böcker.

Naturvetenskap.

Klassen I. — Fysisk Geografi: Europas, efter Palmblads Lärobok, samt det viktigaste af de öfriga Verldsdelarnes.

Klassen II. — Klassiska och real-linien gemensamt: Botanik: Arrhenii mindre Lärobok fullständig, med begagnande af Thedenii Skolbotanik och Anderssons Vägtaflor. — Insamling af växter.

Klassen III. — Klassiska linien. Botanik: II klassens kurs ytterligare genomgången. — Insamling af växter. — Zoologi: Inledning till Djurrikets kännedom och Däggdjuren till de tvåklöfvade efter Torin.

Real-linien. Botanik: Detsamma med den klassiska. — Zoologi: Inledningen, Däggdjuren och någon bekantskap med Foglarne.

Svenska språket.

Klassen I. — Läsning af Sundéns och Modins Läsebok med redogörelse för innehållet; läsning ur minnet af vissa skaldestycken. Ordklasser och Satsdelar samt det viktigaste af Formläran, efter Brodés Lärobok. — Rättskrifningsöfningar.

Klassen II. — Läsöfningar såsom i föregående klass. Satsbindningar och Satsfogningar. — Skriföfningar.

Klassen III. — Läsöfningar. Sammansatta Satsbindningar och Satsfogningar. — Skriföfningar.

Tyska språket.

Klassen I. — Hjorts Grammatik: Det viktigaste af Formläran, öfningar för den första undervisningen pag. 112—134. — Flachs Läsebok: Prosaische Lesestücke 1—12.

Klassen II. — Båda linierna. Formläran efter Hjort. — Explication: Flachs Läsebok, st. 12—28. — Realisterne locutions- och skriföfningar.

Klassen III. — Båda linierna. Formläran efter Hjort. — Explication: Flachs Läsebok, st. 22—41. — Realisterne locutions- och skriföfningar. — Några lärjungar af real-linien: Svedboms Läsebok st. 51—64. — Något begrepp om Syntaxen meddeladt under skriföfningar efter Lyth.

Engelska språket.

Klassen II. — Real-linien. Uttalslära efter Olde och Sundstén. — Af den sednares Elementarbok: Öfningar till Formläran, st. 1—17 och Blandade öfningar st. 1—8. — Tragedien Dagobert, 1:sta Akten.

Klassen III. — Real-linien. Detsamma med Real-linien af klassen II. — Dessutom af Sundsténs Elementarbok: Öfningar till Syntaxen st. 17—51. — Tragedien Dagobert, 1:sta och 2:dra Akten.

Latin.

Klassen II. — Läsöfningar efter Rabe, afdeln. 1—3 i förening med extemporerade Satsöfningar. — Det viktigaste af Formläran. — Vokabelläsning.

Klassen III. — Cornelius Nep.: Till Thrasybulus. — Extemporerade Satsöfningar, Formlära samt det viktigaste af Syntaxen efter Rabe. — Vokabelläsning.

B. Lärarne.

Beträffande undervisningsskyldigheten, har den varit fördelad på följande sätt:

Rektor har undervisat i Christendom 3 timmar, i Historia och Geografi 12, i Svenska 7, i Naturvetenskap 2, tillsammans 24 timmar i hvarje vecka.

Kollega *J. G. Arpi*: i Christendom 4 timmar, i Latin 10, i Tyska 8, i Matematik 3, i Kalligrafi 3, — tillsammans 28 timmar.

Kollega, Fil. Dokt. *P. E. Wallsteresson*: i Matematik 14 timmar, i Tyska 5, i Engelska 4, i Naturvetenskap 3, i Kalligrafi 2, — tillsammans 28 timmar.

Skriföfningarne hafva försiggått på lärorummet och rättats af läraren i ämnet.

Sångläraren Löjtnant *F. Aminoff* har undervisat i Sång 2 timmar i veckan och, såsom Gymnastiklärare, i Gymnastik 3 timmar.

t. f. Ritlärarinnan, Demoiselle *A. Lindfeldt*: i Ritning 2 timmar i veckan.

Kollega *Arpi* har varit klassföreståndare för 1:sta klassen,

Kollega *Wallsteresson* „ „ 2:dra „

Rektor „ „ 3:dje „

C. Lärjungarne.

Före Höstterminens början afgingo 12, af hvilka 4 öfvergått till högre Elementarläroverk.

Höstterminen inskrefvos 19; antalet var den terminen 52.

Under vinterferierna afgingo 4, och vid Vårterminens början inskrefvos 2, hvadan antalet denna termin är 50.

Under läseåret hafva 5 lärjungar öfvergått från klassiska till reala linien.

Lärjungarnes antal i de särskilda klasserna har varit följande:

Under Höstterminen:

i 1:sta klassen 19.

i 2:dra klassen 16, deraf 7 på reallinien.

i 3:dje klassen 17, deraf 12 på reallinien.

Under Vårterminen:

i 1:sta klassen 18.

i 2:dra klassen 16, deraf 5 på reallinien.

i 3:dje klassen 16, deraf 10 på reallinien.

D. Skollokalen.

Ingen förändring.

E. Undervisnings-Materielen.

Tillökningen härutinnan består förnämligast utaf följande: Väggtaflor för undervisningen i teckning, 2:dra kursen; Ordbok öfver Svenska språket af *A. F. Dalin*; Latinskt Lexicon af *C. Cavalin*, samt Tyskt och Svenskt Lexicon.

Genom Consistorii-Expeditionen har läroverket emottagit Svensk Författnings-Samling för 1871.

F. Examina.

Hösttermins-examen hölls den 19 December, dervid såsom ledare och vittnen voro närvarande: t. f. Inspector Scholæ Herr Bergshauptmannen och Riddaren Fil. Dokt. *P. N. Sewén*, Herr Borgmästaren *P. Schött*, Herr vice Pastor *G. E. Borgman* och Herr Rådsmannen *J. A. Ekstedt*.

Års-examen är af H. H. Ephorus utsatt att hållas den 5:te Juni.

Sala den 6 Maj 1872.

III. Lägre Elementarläroverket i Arboga.

(Uppgift af Rektor, Fil. Dokt. L. R. Afzelius.)

Undervisningen.

Höstterminen börjades den 31 Augusti och avslutades den 20 December; Vårterminen börjades den 22 Januari och kommer att avslutas den 8 inst. Juni.

Läsetimmarna hafva, såsom under föregående år, varit förlagda till förmiddagarna kl. 8—10 samt kl. 12—3 e. m., och dessutom för klasserna V—II till kl. 5—6 Måndags- och Thorisdags-eftermiddagar. Öfningarna i Gymnastik hafva egt rum för alla lärjungarne gemensamt hvarje dag en half timme omedelbart efter morgonlektionernas slut; till vapenöfningar har för de lärjungar, som deruti öfvats, en timme på Lördags-eftermiddagarna varit anslagen. Öfningarna i Sång och Instrumentalmusik hafva varit förlagda till Tisdags- och Fredags-eftermiddagar; båda sångafdelningarna hafva haft den gemensamma öfningstimmen på Ondags-eftermiddagarna. Till undervisning i Teckning hafva varit anslagna och i den allmänna läseordningen upptagna: för klasserna IV—I en timme i veckan samt för klass. V två timmar. En timme i veckan utom Schema har varit anslagen till undervisning i detta ämne för de lärjungar, som frivilligt dertill anmält sig. — De lärjungar på klassiska linien, hvilka varit befriade från läsning af Grekiska språket, hafva på de åt detta språk anslagna lärotimmar varit sysselsatta i enlighet med föreskrifterna i Nåd. Cirkul. af den 10 Mars 1869, och har dervid för 5:te klassens dispenserade en af dessa lärotimmar varit anslagen till Latinskrifning.

Hemlexor hafva i alla klasser och för hvarje dag blifvit lärjungarne föresatta, för kl. I i ett à två ämnen dagligen, för kl. III—II i allmänhet i 2:ne ämnen, för de öfriga i 3:ne ämnen, och kunna dessa hemlexor i allmänhet anses hafva upptagit: i 1:sta klass. 1 à 1½ timme dagligen; i 2:dra och 3:dje klass. 1½ à 2 timmar; i 4:de och 5:te klass. 2½ à 3 timmar. Den tid lärjungarne behöft använda på sina hemskrifna har flertalet uppgifvit till omkring 2 timmar i veckan.

Undervisningen har på följande sätt varit mellan Lärarne fördelad:

Rektor: Latin och Tyska i klass. V—IV; Engelska i V; biträdt vid undervisningen i Franska i V—IV samt i Latin i II; tillsammans 20 timmar i veckan.

Kollega *L. T. Sundell*: Matematik i V—II; Tyska i II med undantag af Realliniens särskilda timmar; Välskrifning i IV samt II *k.*; tillsammans 31 timmar.

Kollega, Fil. Dokt. *G. H. von Stapelmohr*: Alla ämnen i I utom Teckning; Fysik i V—IV; tillsammans 31 timmar.

Kollega, Fil. Kand. *J. E. E. Åhrling*: Historia och Geografi samt Naturalhistoria i V—II; Kristendom i II; Välskrifning i III *k.*; tillsammans 31 timmar.

Kollega, Fil. Dokt. *S. O. Stenberg*: Kristendom i V—III; Svenska i V—II; Latin i II; Grekiska i V—IV; Tyska (skriföfningar, 1 t:e) i II *r.*; Välskrifning i II *r.*; tillsammans 31 timmar.

Kollega, Fil. Dokt. *J. E. M. Leander*: Franska i V—IV; Engelska i IV—II; Latin och Tyska i III; Svenska (läseöfningar) i III (1 t:e) och II (1 t:e); Tyska (skriföfningar, 1 t:e) i II *r.*; tillsammans 29 timmar; hvarjemte vik. Ritläraren, som haft 6 undervisningstimmar i veckan, biträdt vid undervisningen i Välskrifning.

Rektor har rättat 5:te och 4:de klassernas Latinska och Tyska hemthemata; Kollega *Stenberg* 5:te och 4:de klassernas Svenska samt Kollega *Leander* 3:dje klassens Latinska och Tyska uppsatser jemte det den sistnämnde handhaft från Grekiska dispenserades särskilda Latinska skriföfningar.

Under läsåret hafva följande lärostycken blifvit genomgångna:

Första Klassen.

- Kristendom:** Bibl. Historia, Gamla Testamentets efter Hübner (Thomand. uppl.) — Första hufvudstycket af Katekesen. — Läsning af valda psalmer.
- Modersmålet:** Läsning af valda stycken ur Sundéns och Modins läsebok samt Starbäcks Berättelser ur Sv. Historien, med öfning för lärjungarne att med egna ord redogöra för innehållet af det lästa. — Rättstafningsöfningar. — Det viktigaste om satsdelarna och af formläran till de svaga Verberna, efter Brodéns lärobok.
- Tyska:** Hjorts Grammatik, det viktigaste af formläran till de svaga Verberna jemte de dubbla öfersättningsöfningarna.
- Mathematik:** Arithmetik, de fyra räknesätten i sorter. — Öfning i hufvudräkning. — Linearteckning.
- Naturvetenskap:** Fys. Geografi, allmän kannedom om verdensdelarna samt det viktigaste af Europas fysiska Geografi, efter Palmblad.
- Historia och Geografi:** Fäderneslandets Historia till Kalmare-Unionen, efter Ekelunds "Lärobok för första begynnare". — Europas politiska Geografi, Skandinavien, Ryska riket, Österrike, Syd-Tyska Statsgruppen och Preussen, efter Palmblad (13:de uppl.).

Andra Klassen:

- Kristendom:** Bibl. Hist., Gamla Testam. från och med 45 berättelsen samt Nya Testam. — Andra hufvudstycket af Katekesen jemte repetition af det första. — Läsning af valda psalmer.
- Modersmålet:** Läseöfningar såsom i föregående klass. — Formläran efter Brodéns lärobok, fullständigare. — Läran om Satsen och dess delar närmare inhämtad under läse- och skriföfningar.
- Latin:** Rabes lärobok, det viktigaste af formläran samt afdeln. 1—2 af läseboken.
- Tyska:** Formläran fullständigare — Svedboms större läsebok styck. 1—22. — Realliniens särskilda timmar använda till skriföfningar.
- Engelska:** Enbloms lärobok, Uttalsläran, läseboken sid. 1—19 med undantag af styck. 20. — Det viktigaste af formläran till och med de oregelb. Verberna.
- Mathematik:** Klassiska linien: Arithmetik, de fyra räknesätten i sorter och bråk. — Öfning i hufvudräkning. — Reallinien: Arithm., de fyra räknesätten i sorter och bråk samt enkel och sammansatt Regula-de-tri. — Öfning i hufvudräkning. — Geometri, Euklid. Bok. I.
- Naturvetenskap:** Botanik, Anderssons "Inledning till Botaniken," Häft. I, det viktigaste om växternas yttre organer, med ledning af Anderssons botaniska väggtafflor samt några insamlade allmänna växter.
- Historia och Geografi:** Fäderneslandets Historia från och med Carl Knutsson Bonde till Carl X Gustaf. — Europas polit. Geografi från och med Preussen till Schweiz jemte repetition af det föregående, efter Palmblad (12:te uppl.).

Tredje Klassen.

- Kristendom:** Bibl. Hist. repet. — Tredje, fjerde och femte hufvudstyck. af Katekesen. — Läsning af valda psalmer.
- Modersmålet:** Läse- och skriföfningar. — Läroboken, kap. 1—3, repeterad; af kap. 4 det nödvändigaste.
- Latin:** Formläran fullständigare. — Af Casusläran det viktigaste. — Cornelius Nepos: Miltiades, Cimmon, Aristides, Conon, Iphicrates, Chabrias, Timotheus. — Skriföfningar på lärorummet.
- Tyska:** Formläran fullständigare och avslutad. — Läseboken, styck. 23—48, 94, 97. — Realliniens särskilda timme använd till skriföfningar.
- Engelska:** Formläran fullständigare. — Läseboken, styck. 20, 25—33.
- Mathematik:** Klass. linien: Arithm., läran om Sorter samt Reg.-de-tri. — Öfning i hufvudräkning. — Geometri, Euklid. Bok, 1. — Reallinien: Arithm., Reg.-de-tri, Interesse- och Belagsräkning. — Öfning i hufvudräkning. — Geometri, Euklid. Böck. 1—4.

- Naturvetenskap*: Botanik, Anderssons "Inledning till Botaniken," Häft. 1, med ledning af Anderssons botaniska väggtaflor och Thedenii Skolbotanik samt insamlade 50 växtarter. — Zoologi, Torins lärobok, Inledningen och Däggdjuren till Glires, med ledning af Fiedlers "Anatomische Wandtafeln" och Kraus' "das Thierreich in Bildern." — Realliniens särskilda timme använd till läsning af fys. Geografi tillsammans med 4:de klassens Realister.
- Historia och Geografi*: Fäderneslandets Historia avslutad och repeterad från och med Gustaf Wasa. — Europas polit. Geografi avslutad och repeterad.

Fjerde Klassen.

- Kristendom*: Katekesen repeterad. — Läsning af Matthei Evangelium. — Bergs Bibelhandbok, Gamla Testamentets Kanoniska böcker.
- Modersmålet*: Läsöfningar. — Lärobokens Kap. 3—4 fullständigare. — Skriföfningar på lärorummet.
- Latin*: Form- och Casusläran fullständigare; fortsättning af Syntaxen, det viktigaste. — Cornelius Nepos: Lysander, Alcibiades, Thrasybulus, Conon. -- Cæsar de bello Gallico, Bok. 1, Kap. 1—15. - Ett hemthema i veckan.
- Grekiska*: Kühners Grammatik, det viktigaste af formläran t. o. m. Verba liquida samt läseöfningsstyck. 1—52.
- Tyska*: Formlära repeterad; af Syntaxen det nödvändigaste. — Läseboken styck. 42—64. — För Reallinien ett hemthema i veckan.
- Engelska*: Grammatik fullständigare. — Läseboken styck. 33—38. — De från Grekiska dispenserade lika med 2:dra klassen.
- Franska*: Oldes lärobok, det viktigaste af formläran till de oregelb. Verberna. — Läsebokens 1:sta afdelning, 1:sta kursen, styck. 1—50.
- Mathematik*: Klass. linien: Arithm., Reg.-de-tri och Intresseräkning. — Geometri, Eukl. Böck. 1—2. — Öfning i hufvudräkning. — Reallinien: Proportionslära samt lättare öfningssatser. -- Repetit. af Euklid., Böck. 1—4. — Algebra, Björlings, Eqvationer af 1:sta graden med en obekant jemte problemer ur Björlings problemsamling.
- Naturvetenskap*: Botanik: Anderssons lärobok, Häft. 2, "Kronblomstrige" och "Fästblomstrige", med ledning af egna herbarier, Thedenii Skolbotanik och Fristedts Exsiccaten samt ett Skolans herbarium. — Insamlade ytterligare 75 växtarter. — Zoologi: Torins lärobok, Däggdjuren och Foglarne med ledning af Kraus' "das Thierreich in Bildern" och Sundevalls "Atlas till Svenska foglarne". — Realliniens särskilda timme använd till repetition af fysisk Geografi. — Fysik: Floderi lärobok, Inledningen och Geostatiken.
- Historia och Geografi*: Klass. linien: Gamla Tidens Historia, efter Ekelunds lärobok, till Alexander jemte nödig Geografi. — Öfversigt af de främmande verldsdelarnas polit. Geografi samt de förnämsta Europeiska culturländernas pol. Geografi repeterad. — Reallinien: Wennerströms lärobok i Allm. Hist. till Folkvandringarna. — Geografi lika med klass. linien.

Femte Klassen.

- Kristendom*: Katekisation. — Bibelläsning lika med 4:de klassen. — Bibelhandboken, Gamla Test. repet., Nya Testam. till Pauli bref. — Skarstedts Kyrkohistoriska berättelser t. o. m. Muhamedanismen.
- Modersmålet*: Sats- och Interpunktionslära repeterad. — Läsning af valda stycken ur Tegnér's skrifter. — Uppsatser på lärorummet.
- Latin*: Syntaxen fullständigare med extemporerade öfningar. — Cæsar de bello Gallico, Bok. 1. — Ovidii Metamorph., Phaëton, Quatuor Ætates. — Ett hemthema i veckan.
- Grekiska*: Formläran t. o. m. Verba på μ . — Xenophons Anabasis, Bok. 1, Kap. 1—7.
- Tyska*: Grammatik fullständigare. — Schillers Wilhelm Tell, 1:er—3:er Aufzug, 4:er Aufz., 1:te u. 2:te Se. — För Reallinien ett hemthema i veckan.
- Engelska*: Grammat. repet. — Läsebokens 1:sta afdelning avslutad. — Walter Scotts Tales of a Grandfather, (Bergend. Edit.) Kap. 1—5. — Skriföfningar på lärorummet.
- Franska*: Klass. linien: Oldes lärobok, det viktigaste af formläran till de oregelb. Verberna. — Läsebokens 1:sta afdelning, styck. 1—33. — Reallinien: Formläran fullständigare t. o. m. de oregelb. Verberna. — Läsebokens 2:dra afdeln., 1:sta kursen, styck. 1—56. — Skriföfningar på lärorummet.

- Mathematik:** Klass. linien: Arihm., Reg-de-tri och Intresseräkning. — Algebra till § 2 af 2:dra Kap. — Geometri, Eukl. Böck. 1—4. — Reallinien: Algebra, Irrationela kvantiteter, kvadratrötter, imagin. kvantit., Ekvationer af 2:dra graden till § 3 af 8:de Kap. jemte problemer ur Björlings problemsamling. — Geometri, Eukl., Böck. 5—6. — Repetition.
- Naturvetenskap:** Botanik: Anderssons lärobok, Häft. 2, med ledning af egna herbarier, Thedenii Skolbotanik, Fristedts Exsiccater samt Skolans Herbarium. — Insamlade ytterligare 75 växtarter. — Zoologi: Torins lärobok, de vertebrerade djuren, med ledning af Kraus' Bilder och Sundevalls Atlas. — Fysik: Floderi lärobok, Hydrostatik, Aërostatik samt det vigtigaste af Värmeläran jemte repet. af Geostatiken.
- Historia och Geografi:** Klass. linien: Gamla Tidens Historia afslutad och repeterad. — Reallinien: Wennerströms lärobok afslutad och repeterad samt på Realliniens särskilda timme Asiens och de förnämsta Europeiska kulturländernas polit. Geografi repeterad tillsammans med 4:de klassen. — Båda linierna gemensamt hafva repeterat Fäderneslandets Historia f. o. m. Gustaf Wasa samt Amerikas och Australiens pol. Geografi.

Lärarne.

Till den vid förra årsberättelsens afgifvande ännu ej tillsatta femte Kollegatjensten vid Läroverket utnämndes den 13 Maj förl. år Extraläraren vid H. Elementarläroverket i Lund, Fil. Dokt. *Jonas Erik Magnus Leander*, och inträdde han med innevarande läsårs början i tjänstgöring härstädes. — Tjänstlediga hafva varit: Musikläraren *J. E. Söderberg* under hela läsåret samt Gymnastikläraren, Kaptenen och Riddaren *S. Lidman*, under vårterminen, den förre för fortsättande af sina studier vid K. Musikaliska Akademien, den sednare för sjukdom. — Såsom vikarierande lärare hafva tjänstgjort: under hela läsåret Kaptenen vid K. Lif-Regementets Grenadier-Corps, R. S. O. Frih. *St. Creutz* såsom vik. Ritlärare och Herr *Alfr. Andersson* såsom vik. Musiklärare, samt under vårterminen Sergeanten vid K. Westmanlands Regemente *E. M. Eklund* såsom vik. Gymnastiklärare. — Under höstterminen tjänstgjorde Sergeanten *Eklund* såsom biträdande Gymnastiklärare och Instruktör i exercis.

Rektor har varit klassföreståndare för 5:te klassen, Kollega *Sundell* för 4:de, Kollega *Ähring* för 3:dje, Kollega *Stenberg* för 2:dra samt Kollega *Stapelmoör* för 1:sta klassen.

Lärjungarne.

Vid förra redogörelsens afgifvande var lärjungarnes antal 64. Af dessa afgingo efter läsårets slut 19, deraf 10 till Högre Elementarläroverk — 2 till Westerås, 6 till Örebro, 1 till Strengnäs, 1 till Skara —, 1 för att bereda sig till inträde i Chalmerska Slöjdskolan i Göteborg, 1 till privat skola, 1 till handverk, 1 till landtbruksyrket samt 5 utan uppgifvet ändamål. — Vid höstterminens början inskrefvos 12 lärjungar, 1 i 4:de, 3 i 2:dra samt 8 i 1:sta klassen, och var alltså antalet under samma termin 57. Af dessa afgingo efter terminens slut tvänne; den ene utan uppgifven afsigt, den andre, en sedlig och flitig gosse, *E. E. L. Jakobzon*, tillhörande andra klassen, med döden kort efter Jul efter några veckors sjukdom. — Vid vårterminens början återkom en lärjunge af dem, som efter förra läsårets slut afgingo från Läroverket, och inskrefs en lärjunge i 1:sta klassen, och har alltså antalet under denna termin utgjort 57, deraf 7 tillhört 5:te klassen, 12 den 4:de, 11 den 3:dje, 17 den 2:dra samt 10 den 1:sta klassen. Af 5:te klassens lärjungar hafva 5 läst Latin samt 4 Latin och Grekiska; af 4:de klassens hafva 8 läst Latin samt 4 Latin och Grekiska; af 3:dje klassens lärjungar hafva 5 samt af 2:dra klassens 8 läst Latin. — En lärjunge öfvergick vid läsårets början från klassiska linien till reala. — Sedan vid Påskferiernas början en lärjunge afgått, för att egna sig åt landtbruksyrket, utgör antalet således för närvarande 56.

Skollokalen.

Intet anmärkningsvärdt att omnämna.

Undervisningsmaterielen.

Under läsåret har, utom en uppsättning lampor, en kopparflaska, en bastrumma och annat mindre dyrbart, följande blifvit inköpt: *Mellins* Jesu lefverne; 2:ne omgångar väggtaflo för undervisningen i Tekning, 2:dra kursen (från K. Ecclesiastik-Departementets Expedition); *Sundevalls* Atlas till Svenska foglarne, fortsättning, samt ett uppstoppadt gräfsvin.

Från Consistorium har Läroverket fått emottaga Svensk Författningssamling, årg. 1871, samt den vanliga samlingen af Läroverkens årsberättelser.

Dessutom får jag tacksamt omnämna följande gåfvor: En samling i sprit förvarade djur från främmande världsdelar, skänkt af Kontoristen Hr *R. Högman* i Stockholm, samt en bok med titel: "Förenta Staternas af Amerika publika länderier 1869" med tillhörande större karta öfver Förenta Staterna, skänkt, såsom af stämpeln på omslaget vill synas, af Förenta Staternas Beskickning i Stockholm.

Slutligen får jag med tacksamhet omnämna, att härstädes under förra året affidne f. Kaptenen vid K. Uplands Regemente *C. T. Strömberger* i sitt den 8 April 1867 upprättade testamente ihågkommit Arboga Elementarläroverk med en donation af 1000 Rdr Riksmünt, hvaraf årliga räntan såsom premier för flit och godt uppförande uti tre olika poster af 10, 20 och 30 Rdr tilldelas tre af de mest deraf förtjente bland de fattigare ynglingarne. Utredningen af sterbhuset har ännu ej hunnit så långt, att Läroverket fått emottaga det donerade kapitalet; jag vill hoppas, att nästa års redogörelse för Läroverket kan hafva något vidare att om denna välkomna gåfva omförmäla.

Examina.

Hösttermins-examen hölls den 20 December, dervid såsom ledare och vittnen voro närvarande: Inspector Scholæ, Herr Kontraktsposten Fil. Dokt. *H. J. Robson*; Herr Förste Stadsläkaren, Med. Dokt. *W. M. Bergmanson*; Herr v. Häradshöfd. Fil. Dokt. *Th. Elfstedt*; Ordföranden bland Stadsfullmäktige, Herr Brukspatronen *C. Stenberg*; Herr Majoren och Riddaren *B. Wolffram* samt Herr Handlanden och Riddaren *J. O. Rosendal*. Den offentliga årsexamen är af H. H. Ephorus utsatt att hållas den 8 inst. Juni.

Arboga den 14 Maj 1872.

IV. Stadspedagogien i Köping.

(Uppgift af Rektor, Fil. Dokt. M. Barkén).

A. Undervisningen.

Höstterminen, som började den 28 Augusti, afslutades den 15 December. Vårterminen började den 19 Januari och kommer enligt H. H. Efori bestämmande att avslutas Thursdagen den 6 Juni.

Den dagliga undervisningstiden har äfven detta år varit förlagd till förmiddagarne kl. 7—9, 10—12 och e. m. kl. 1—2.

Timmen 12—1 Tisdagar, Onsdagar, Thursdagar och Lördagar hafva öfningar hållits i Gymnastik med och utan redskap och i enklare infanterirörelser, hvilka såväl under hösten som våren företagits i fria luften, då väderleken sådant medgifvit. Några af de äldre lärjungarne hafva särskildt öfvats i florettfäktning.

Tisdags- och Fredags-eftermiddagar kl. 3—4 har ungdomen öfvats i Sång, hvarefter sångläraren lemnat undervisning i Violinspelning åt dem, som derfor haft lust och fallenhet.

Måndags- och Thursdags-efterm. kl. 3—5 har undervisning i Ritning meddelats dels efter etyder, dels i geometrisk konstruktions- och projektionsritning.

Läroböckerna hafva varit desamma som vid högre Elementarläroverket i Westerås begagnas i motsvarande klasser, med undantag att i Rektorsklassen användts Kurtz' Bibl. Historia, Welanders Bibels kändedom och Sundevalls Zoologi. Lärokurserna i Kollega-klassen hafva hufvudsakligen motsvarat dem för Första klassen; men uti Rektorsklassen har undervisningen, som vanligt, för de äldre lärjungarne måst utsträckas till ett omfång, som i vissa ämnen motsvarat dem för tredje och fjerde klasserna. Undervisning i Engelska språket har meddelats åt 9 och i Latin åt 2 lärjungar.

B. Lärarne.

Skolans ordinarie lärare hafva under året varit oförhindrade att bestrida sina åligganden och hafva Rektor och Kollega undervisat hvar och en i sin klass med det undantag, att Kollega äfven bestridt undervisningen i Engelska språket inom Rektorsklassen.

Civil-Ingenjören *E. F. Hultgren* har äfven under detta år efter förordnande lemnat undervisning i Ritning.

C. Lärjungarne.

Lärjungarnes antal vid förra läsårets slut utgjorde	32.	
Vid Höstterminens början inskrefvos	5.	
„ Vårterminens d:o d:o	8.	13. 45.
Vid Höstterminens början afgingo	5.	
„ Vårterminens d:o afgick.	1.	6.
Närvarande antalet utgör i Rektorsklassen	22.	
„ „ „ i Kollegaklassen	17.	39. 45.

D. Skollokalen.

Gymnastiksalen blef under sommaren till tak och fensterfoder uppmålad, golfvet till en del och de yttre stentrapporna helt och hållet omlagda.

E. Undervisningsmaterielen.

För skolans egna medel har för sångundervisningen inköpts ett Orgelharmonium från *Trey-sers* i Dresden fabrik, hvilket utom transport kostade Rdr 200; och för ritundervisningen "Forteginger for Haandverkere", flera häften af "*Hermes' Zeichenschule*" samt åtskilliga läseböcker m. m.

Genom Konsistoriinotarie-Expeditionen har skolan emottagit de flesta läroverks berättelser för sistl. år.

Med tacksamhet får jag äfven nämna, att affidna Enkan *M. Lundberg* här i staden genom testamentariskt förordnande af den 21 Januari 1869 till minne af sin affidne son, hvilken här i skolan erhöi sin undervisning, tillagt Köpings skola Femhundra (500) Riksdaler, hvaraf räntan under benämning "Lundbergiska stipendiet" årligen skall tilldelas två meddellösa lärjungar i Rektorsklassen och hafva dessa medel af utredningsmannen i boet efter Enkan *Lundberg*, som för några månader sedan afled, redan blifvit till skolan aflemnade.

F. Examina.

Höstterminens Examen hölls den 15 December, hvarvid Inspector Scholæ, Prosten, L. N. O. Theol. Doktorn Herr *O. R. Bellander* och stadens Borgmästare, R. W. O. Herr *O. Schenström* voro såsom ledare och vittnen närvarande.

Den offentliga Årsexamen är af H. H. Eforus utsatt att hållas den 6 instundande Juni. Köping den 8 Maj 1872.

V. Stadspedagogien i Nora.

(Uppgift af Rektor *E. Brandberg*.)

Undervisningen.

Höstterminen tog sin början den 24 Aug. och afslutades den 18 December; Vårterminen, som började den 24 Januari, kommer att fortgå till den 7 Juni.

Den dagliga lärotiden har under året varit så indelad, att undervisningen, efter föregången bön med sång och bibelförklaring, med båda klasserna fortgått från 7—9 och $\frac{1}{2}$ 11—1 f. m. och dessutom med *öfre* klassen Måndagar och Thorsdagar $\frac{1}{2}$ 4—5 och Tisdagar och Fredagar 3—4, och med den *nedre* Måndagar och Thorsdagar $\frac{1}{2}$ 4— $\frac{1}{2}$ 5 och Tisdagar 3—4 e. m. Under vintermånaderne hafva dock morgontimmarne framflyttats omkring en half timme. Öfningarne i gymnastik hafva hvarje dag varit förlagda till 1— $\frac{1}{2}$ 2, och undervisningen i sång meddelats Onsdagar 3—4 och Fredagar 4—5 e. m. Söndagsgudstjenst har den kallare årstiden förrättats i skolans samlingsrum under ledning af lärarne turvis.

De under läseåret begagnade läroböcker hafva varit följande: i *Kristendom*: Swebilii katekes och Åkerbloms bibliska historia; i *Historia och Geografi*: Dahms och Odhners läroböcker i Fäderneslandets, Wennerströms lärobok i allmän historia och Sörensens i geografi; i *Matematik*: Bergii geometri, Euklides, Zweigbergks räknelära och Björulings (lärobok i) algebra; i *Naturvetenskap*: Berlins naturlära, Anderssons Inledning till botaniken och Torins zoologi; i *Svenska språket*: Brodén's språklära, Cedervalls stilöfningar och Bjurstens läsebok; i *Tyska*: Hjorts språklära och Lyths läsebok; i *Engelska*: Herlén's språklära och "The little Duke"; i *Latin*: Rabes grammatik, Törnebladhs elementarbok och Cornelius Nepos.

Beträffande undervisningens omfång, hafva lärokurserna hufvudsakligen varit desamma, som

i K. Brevvet den 10 Mars 1869 äro föreskrifna för Elementarläroverkens 3 första klasser; dock har på öfre klassens högre afdelning undervisningen i flera ämnen utsträckts till ungefärlig motsvarighet af de för 4:de realklassen föreskrifna kurser. Under höstterminen hafva 37 undervisats i Tyska och 15 i Engelska språket, och under vårterminen 35 i Tyska och 14 i Engelska. Endast 2:ne hafva under året begagnat sig af undervisning i Latin och ingen i Franskan.

I afseende på fördelningen af de särskilda läroämnena, har Rektor undervisat i Kristendom 8 timmar, i Historia och Geografi 8, i Tyska (öfra kl.) 5, i Engelska $3\frac{1}{2}$, i Latin $2\frac{1}{2}$ och i Välskrifning 4, tillsammans 31 timmar; Kollegan i Naturvetenskap 4, i Svenska språket 9, i Matematik 13 och i Tyska (nedre kl.) 5, tillsammans 31 timmar. Likasom under flere föregående år har Rektor ensam handhaft ledningen af morgonbönerne med dithörande bibelförklaringar, hvaremot Kollegan rättat de Svenska skriföfningarne för båda klasserna. De Engelska hafva rättats af läraren i ämnet.

De gymnastiska öfningarne hafva bestått i pedagogisk gymnastik med och utan redskap, marcher och exercis med trägevär, samt lekar och kroppsöfvelser i fria luften; sångöfningarne i koral sång, tonträffning och tvåstämmiga sånger.

Lärarne.

Under hela läsåret hafva skolans ordinarie lärare utan afbrott tjenstgjort; och har Kollegan vid skolan, Dr: *P. R. Billmanson*, derjemte under båda terminerne på förordnande uppehållit de ännu obesatta lärarebefattningarne i sång och gymnastik. Rektor har varit föreståndare för öfre och Kollegan för nedre klassen.

Lärjungarne.

Vid sista redogörelsens afgifvande utgjorde lärjungarnes antal 39. Af dessa återkommo vid höstterminens början 33. Bland de sex, som lemnade läroverket, afgingo 4 till högre läroverk, nämligen 2 till Örebro och 2 till Göteborgs, 1 till Örebro tekniska skola och 1 till bergsmannayrket. Vid höstterminens början inskrefvos i nedre klassen 10, hvadan antalet då utgjorde 43, nämligen 19 i öfre och 24 i nedre klassen. Sedan tvänne -- efter att hafva erhållit anställning, den ene såsom bodbetjent, den andre såsom bokhållare -- afgått under terminens lopp och ytterligare 1 efter dess slut, samt ingen under vårterminen blifvit inskrifven, utgör antalet f. n. 40, hvaraf 16 tillhöra den öfre och 24 den nedre klassen.

Skollokalen

har, med undantag af några mindre reparationer å gymnastikattiraljen och i lärorummen, icke undergått någon förändring.

Undervisningsmaterielen.

För skolans medel hafva ett större skåp med hyllor och glasdörrar samt diverse kartor och böcker blifvit inköpta. Genom gåfva af Nämndemannen *P. Persson* i Pershyttan har museet blifvit tillökt med en sällsynt *Sädesgås*-varietet och af några bland skolans nuvarande och f. d. lärjungar med 7 fogelarter samt några reptilier och fiskar, hvarjemte läroverket för sitt bibliotek från Statsverket fått emottaga *K. M:ts Befallningshafvandes i Örebro län femårsberättelser åren 1866 -1870*, från Prof. och Riddaren *A. P. Wy-Bromander*, "*Frukterne af fyrtio års mödor på undervisningens fält*", och genom Consistorii-expeditionen de flesta af Elementarläroverkens årsberättelser.

Examina.

Hösttermins-examen hölls den 18 December, hvarvid såsom ledare och vittnen voro närvarande: Inspektör Scholæ, Herr Kontraktsposten *Osk. Bohm*, Herr Borgmästaren *C. J. Watz* och Herr Brukspatronen *C. G. Lövenhielm*. Dagen för vårtermins-examen är af H. H. Eforus utsatt till den 7 Juni.

Nora den 12 Maj 1872.

VI. Stadspedagogien i Linde.

(Uppgift af Rektor Fil. Doktor *E. J. Tägtström*.)

Undervisningen.

Höstterminen började den 31 Aug. och slutade den 20 Dec. Vårterminen, som började d. 4 Febr., kommer att avslutas den 21 Juni. Läsetimmarne hafva, såsom förhållandet varit under alla föregående år, varit förlagda dels på för- och dels på eftermiddagarne: förmiddagarne kl. $\frac{1}{2}$ 8. 9, 10—12 (Onsdagar och Lördagar till $\frac{1}{2}$ 1); eftermiddagarne (med undantag af Onsdagar och Lördagar, då ingen läsning egt rum) kl. 3—5; dock har äfven under detta år undervisningstiden under den mörkare årstiden varit så förändrad, att läsningarne begynt en half timme senare på förmiddagarne och en timme tidigare på eftermiddagarne. Läroböckerna äro hufvudsakligen desamma som i h. Elementarläroverkets i Örebro lägre klasser, der de fleste, som fortsätta sina studier, söka inträde. Lärokurserna desamma som i h. Elementarläroverkets tre lägsta klasser. Af vid skolan under höstterminen närvarande 21 lärjungar hafva 2 läst Tyska och 9 Engelska, och af de under vårterminen närvarande 28 lärjungar läsa 4 Tyska och 15 Engelska. Någon undervisning i gymnastik har under läsåret ej meddelats.

Lärare.

Under höstterminen bestreds lärarebefattningen af Stud. *Alb. Gullbergson* i anseende till den ordinarie läraren under samma tid i och för Prest- och Pastoral-examens undergående beviljade tjänstledighet. Under vårterminen bestrides undervisningen af ord. Rektorn, Fil. Dokt. *E. J. Tägtström* ensam.

Lärjungarnes

antal under höstterminen 21, under vårterminen 28.

Skollokalen

har blifvit försedd med jernkamin i stället för den gamla kakelugnen, som befanns för ändamålet otillräcklig.

Undervisningsmaterielen

har blifvit förökad medelst inköp af 2:ne större globkartor af *Kiepert*, uppklistrade på väf.

Examina.

Hösttermins-examen hölls i närvaro af Kontraktsposten, Ledamoten af K. N. O., Fil. och Theol. Dokt. *C. D. Arosenius*; dagen för vårterminens avslutande är, såsom ofvan sades, bestämd till den 21 Juni. Lindesberg den 10 Maj 1872.